

VARGŠŲ ŽYGIS Į WASHINGTONĄ SUKELIA NEMAŽAI RŪPESČIO

KOKS GI IŠ TIKRO YRA VARGŠŲ STOVIS AMERIKOJE?

Praeitą savaitę Washingtono parke buvo pradėta 200 medinių barakų miestelio statyba. Šis miestas yra skirtas atvykėliams iš visos Amerikos apgyvendinti, kurių tikslas yra spausti kongresą skirti daugiau lėšų vadinamam karui su vargu. Miestelis pavadintas Prisikėlimo vardu -- Resurrection City.

Spaudimas ar koks kitoks įtaigojimas į įstatymo leidimo įstaigų narius čia yra laikomas visai natūraliu ir legali dalyku. Kentais -- kalbant su senatorium Dirk-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

senu (rep. Ill.) -- tokie įtaigotojai duoda visai gerų idėjų ir idomių duomenų. Tokiu būdu pats sumanymas atkreipti dėmesį į Amerikos vargšų stovį nebūtų peiktinas. Iš kitos pusės, įstatymo leidimo institucijos, nuo kurių priklauso valstybės lėšų paskirstymas, neturėtų būti spaudžiamos, dar daugiau prievartaujamos, vienų ar kitų interesų grupių. Jos turėtų turėti galvoje visokrašto reikalus. Pavyzdžiui, Amerika žymiai daugiau lėšų galėtų skirti gyventojų gerovės pakėlimui, jei neturėtų stambių išlaidų krašto gynimo ar erdvės užkariavimo reikams. Žinoma, galima sakyti, kad vargšus reikia pirmiausiai patenkinti, tačiau apleidimas krašto apsaugos ir net erdvės tyrinėjimo (kelionės į mėnulį ir pan.) galėtų labai greitai JAV pastatyti tokion padėtin, kad jų gyventojų pragyvenimo lygis nepaprastai smulkėtų.

Kulminiacinis vadina-
mų vargšų spaudimo taškas turėtų būti per Prisiminimo (Memorial Day) dieną šio mėn. pabaigoje, kada laukina didesnio masto demonstracijų, kurios gali pasibaigti riaušėmis.

Laukiant tolimesnės įvykių raidos verta kiek sustoti prie vadinamų vargšų būklės Amerikoje. Patys čia atsidūrę pačiose sunkiausiose sąlygose mes, žinoma, ir dabar galėtumėm sakyti, kad gerokai vargstame, nors amerikoniško gyvenimo standartas yra labai aukštas. Tačiau ranką ant širdies padėję turėtumėm tyliai prisipažinti, kad palyginus ir turint galvoje visas sąlygas čia pusėtinai gerai išsikūrė ir net palikę pačioje apatinėje socialinio gyvenimo pako-

poje galime pusėtinai verstis, o palyginus su komunistinėm ir net kitom kapitalistinėm šalim, gyvename net prabangoje. Uždarbio vidurkis pramonėje 1967 metais siekė 2.82 dolerius į valandą. Vidutinis šeimos ūdarbis siekė per 7.436 dolerius (pietuose tik 6.233 -- Vaikaruose net 8.089 dol.). Vieno asmens pajamų vidurkis prašok per 3.000 t.y. bent visu trečdaliu daugiau negu turtingiausioje Europos šalyje Švedijoje.

Bet, aišku, yra tokių, kurie nepasiekia tokio vidurkio ir tokiu būdu mokesčių pagalba juos reikėtų išlaikyti. Pereitų metų birželio 30 d. JAV buvo net 21.148.248 asmenys, kurie gavo pensijas iš socialinio draudimo (Social Security) sistemos. Tam reikalui išleidiama per 18,5 bilijonų dolerių, tačiau tai yra buvusių darbininkų, kurie mokėjo į tą fondą atlyginimas. Yra ir tokių, kurie negalėjo dirbti. Šiame krašte gauna pensijas ir 2 milijonai senesnio amžiaus žmonių, kurie nedalyvavo Social Security sistemoje. Pašalpas gauna (vidutiniai apie 40 dol. į mėnesį) 4.976.000 vaikų. Tokiu būdu motina su 9 vaikais gali gauti apie 400 dol. į mėnesį ir jai 'apsimoka', kad vyras ją 'pamestų'. Negali sakyti, kad tokia sistema vestų prie moralės ir atsakomybės pakilimo.

Geresnė sistema būtų tokia, kurioje asmuo ar šeima būtų užtikrinta pragyvenimo minimumu, atseit vieni mokėtų mokesčius, o kiti, kurie nepajėgtų pakankamai uždirbti, gautų priedą iš valdžios. Teoriškai skaičiuojant Amerikoje galima būtų įvesti tokią sistemą, nepanaudojant jai daugiau lėšų negu dabar išleidžiama

Pvasaris pro Vilnių vilnija sraunios Vilnelės slėniais...

"Chicaga iki pamatų sugriauta"

Taip meluoja komunistų laikraščiai

Jeigu laikraščiai skaitytojai Lietuvoje būtų naivūs lengvatikiai, tai daugybė lietuvių Amerikoje šiomis dienomis turėtų gauti telegramų iš Lietuvos nuogiminių bei pažįstamų, klausiančių "atsiliekit, ar dar gyvi"... Taip turėtų būti, jei skaitytojai priimtų kaip "tikrą pinigą" rašytojo Algimanto Čekuolio LITERATŪROJ IR MENE (16/17 nr.) nupieštą Amerikos paveikslą.

Prisižūrėjęs į Ameriką iš Kubos, per Fidelio Castro akinius, Čekuolis pasakoja:

"Jau mėnesį liepsnoja Jungtinių Amerikos Valstijų miestai".

"Riaušės apėmė jau 125 stambiausius šalies miestus, ir vien per pastarąsias septynias dienas".

"Čikaga. Iki pamatų sugriauta ir sudeginta 16 kvartalų. Sužalotas ir priverstas nutūpti vyriausybinių lėktuvų".

labdaros reikalams ir vadinamam karui su skurdu.

Geriausia išeitis tačia-
čiau būtų tokia, kad didžiausia dauguma galėtų susirasti pakankamai

(Nukelta į 2 psl.)

Pastebėtina, kad Lietuvoje, kaip ir apskritai Europoje, "kvartalas" tai ne amerikietiškas keleto namų "blokas", o ištisa miesto dalis, kaip pavyzdžiui, Paryžiaus Lotynų kvartalas. Tad, kai "iki pamatų sugriauta ir sudeginta 16 kvartalų", tai -- patikėjus -- turi kilti klausimas, kas gi beliko iš Chicagos...

Panašus išpuolis, kaip iš "bloko" pavadinimo "kvartalu", gali susidaryti ir miesto policijos helikopterį pavadinus "vyriausybiniu lėktuvu"...

Toliau dar gražiau: "Vašingtonas. Liepsnos ir dūmai apėmė tris dviejų kvadratinį kilometrų rajonus. 600 gaisrų. Prezidentas Džonsonas, pakilęs malūnsparniu apžiūrėti sostinės, buvo priverstas nutūpti ir pavadino padėtį "siaubinga".

Šiuo atveju prezidento helikopteris jau tik malūnsparnis, nebe "vyriausybinių lėktuvų", bet vistiek jis buvo... priverstas nutūpti! Skaitytojams leidžiama spėlioti, ar tai riaušinių priešlėktuvinė artilerija, ar jų naikintuvai priverstę prezidentą nutūpti...

"Niujorkas. Manhetene sudažytos visos vitrinos. Bruklina 71 gaisras."

Lietuvoje reta kas teži-
no, kas tas "Manhattanas". Turbūt neaišku tai ir pačiam Čekuoliui, jeigu patikėjo Kubos gandėsių "sparnuotu žodžiu" apie visų jo vitrinų sudažymą. Gal pamane, kad tai kokia universalinė parduotuvė. Bet tie, kas žino, kas yra Manhattanas, arba turėjo pamanyti, kad jo centre sprogo vandeninė bomba, arba ... tik nusišypsojo dėl tokio Čekuolio pasakojimo.

Ir "71 gaisras Brooklyn" skamba garsiau, kai nepastebima, kad tai miestas, kuriame gyventojų tiek pat, kaip visoje Lietuvoje, ir kad 70 gais-

rų per savaitę čia ne toks jau nuostabus įvykis.

"Kanzas-sitis. Minios negrų sąmoningai neklusė draudimo išeiti temstant į gatves, vyko snaiperių dvikovos. Sušaudyti penki jauni negrai, policijos viršininkas Nkelis reikalauja "siųsti daugiau šovinių". Sugriauta policijos nuovada, kilo 80 gaisrų..."

Būdamas rašytojas, Čekuolis ir publicistikoj naudojasi išpuilingais žodžiais. Jo žodyne vietoj "nušauti" atsiranda "sušaudyti", nors gal ir žino skirtumą tarp sutemus vykstančiame sąmyšyje nušovimo ir sušaudymo. Policijos įstaigos sugriovimas ne daug atsilieka "pagražinimu" nuo "visų Manhattan vitrinų sudažymo". "Niujorkas. 200 gaisrų. Uosto krovinių ir jūrinių, tiek negrų, tiek baltųjų, protesto streikas, persimetęs į kitus Atlanto pakrantės ir net Meksikos įlankos uostus"...

Iš vieno didelio gaisro, kur sudegė apie 200 namų, Čekuolis padarė 200 gaisrų ir, žinoma, nesuskubo sužinoti, kad gaisras neturėjo nieko bendra su tuo metu kitur kilusiomis riaušėmis, ir kad jis buvo užkurtas trylikmečio berniuko, kuris pats nemoka paaiškinti, kodėl jis tai padarė. Iš Kubos stebėdamas, Čekuolis, žinoma, nepastebėjo, kad ir streikai Amerikoje tai ne koki politiniai protestai, o legaliausia priemonė darbininkams išsireikšti atlyginimus, apie kokius "darbininkų rojuose" darbininkams nei svajoti, ne tik užsiminti neleista. Tiesa, Amerikos uostų laivų krovikai yra šiek tiek ir politiškai streikavę: boikotavo laivus, vežančius prekes komunistiniams valdovams...

Taip ir panašiai pagal Maskvos interesus sutaisyta informacija yra kasdien Lietuvai teikiama intelektualinė dieta. (ELTA)

• KOMUNISTINIŲ "viršūnių konferencijos" paskutiniųjų trijų mėnesių bėgyje rodo, kad Kremlius išgyvena tam tikrą krizę, nežinant kuria linkme pakryps augas nacionalizmas Rytų Europos valstybėse. Tose konferencijose jau nebe pasirodo visi kaip vienas satelitų atstovai. Čia, žinoma, nekviečiami jugoslaviai, čia rumunai atsisako dalyvauti, čia vėl tariamasi, ką daryti su čekais ir t.t. Įvykių eiga rodo, kad Maskvai kurį laiką bus nelengva apsispręsti dėl posūkio didesnių laisvųjų link satelitiniuose kraštuose.

• DERYBAS PARYŽIUJE lydi aršios kovos pačiame Vietname. Praėjusią savaitę žuvo rekordinis JAV karių skaičius -- 562, nors tuo pat metu skelbiama, jog žuvo ir 5,552 komunistų kariai.

Nežiūrint stambių nuostolių žmonėms ir ginklams, komunistai stengiasi neatleisti karinės įtampos, tuo siekiant įtaigoti derybų Paryžiuje eigą.

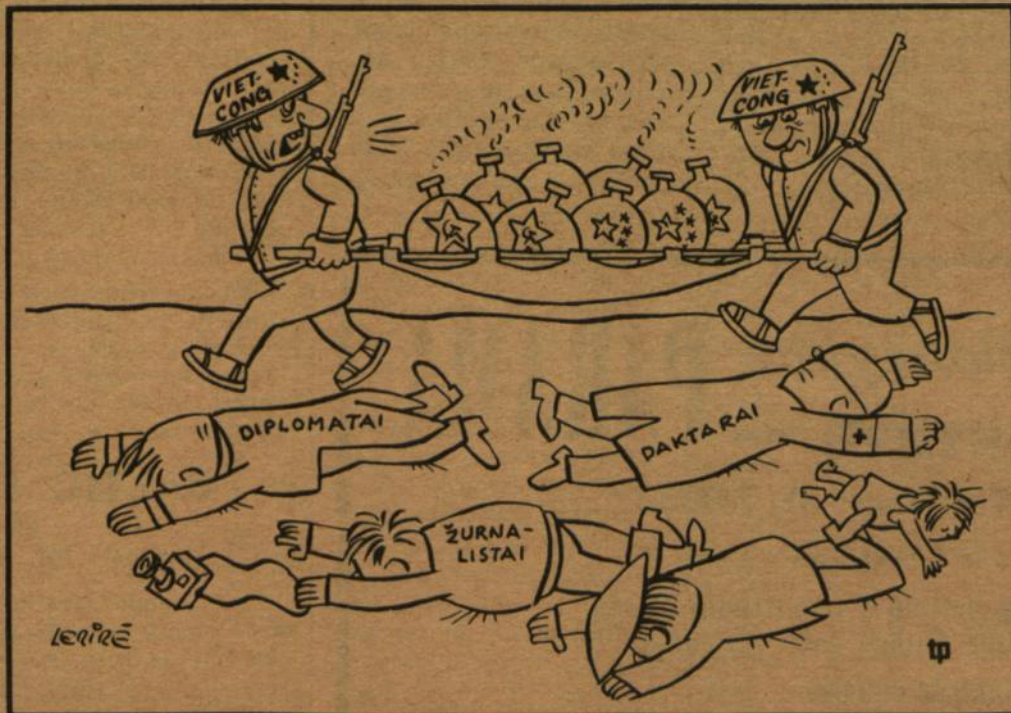
• PARYŽIUJE vyriausybės sluoksniui pripažino, kad besiplečiančios studentų riaušės ir darbininkų unijų streikai veda kraštą prie revoliucinės briaunos ir kad demokratinės institucijos atsidūrę rimtame pavojuje. Buvo pašaukti atsarginių daliniai ir paruoštyje laikoma visa žandarmerija. Iš studentų demonstracijos iškilo platus sąjūdis, kurio tolimesnei eigai vadovauti didelių norų ir pastangų rodo komunistai. Kairiųjų partijos reikalauja vyriausybės atsistatydinimo ir naujų rinkimų.

• JAV NUSIAUTUSIOS audros jau pareikalavo 70 gyvybių, tūkstančiai sužeistų, gi turto nuostoliai viršija kelis ml. dol. Illinois miestas Wapella 90% sunaikintas. Audros daugiausia palietė Vid. Vakarų valstijas.

• SOVIETŲ MARŠALO ŽUKOVO memuarai randasi anglių leidyklos, vadovaujamos Alex Flegon, rankose. (Flegon buvo pasinėšęs išleisti neautorizuotą Svetlanos Alekijevos memuarų laidą.)

500 psl. memuaruose Žukovas aštriai pasisako prieš Stalino ir Chruščiovo politiką. Memuarų ištraukos buvo pasirodę ir Sovietinėje spaudoje, bet be komentarų.

• SOVIETŲ MARŠALAS ir buv. krašto apsaugos vicemin. Sokolovskis mirė Maskvoje sulaukęs 70 m. amžiaus. Sokolovskis 1948 m. vadovavo Berlyno blokadei, kuri buvo perkirsta JAV lėktuvų "tiltu".

-- Apie mūsų pasisėkimus kalba visas pasaulis!...

Lietuviškojo gyvenimo nuotaikos

E. Čekienė

Šiais metais įvyksta PLB seimas. Ligi jo beliko tik trys mėnesiai. Tokio didelio įvykio paruošiamiesiems darbams atlikti labai trumpas laikas, todėl šiomis dienomis PLB III-jo seimo rengimo komitetas išsiuntinėjo tokio turinio atsišaukimą:

"Lietuviai, šiais laisvės kovos metais mes kol kas pasyvūs - turime atbusti, turime suprasti, kad musu tikslas Laisva ir Nepriklausoma Lietuva - yra sventas ir didvyriškas... Taigi tam reikia aukos ir kol kas tik pinigines - nebūtinai dideles sumas iš vieno ar kelių - jos reikia iš kiekvieno. Paremkime Jungtini Finansų Komitetą!

Kreipkimes mes į komitetą, o ne į jį mus - išigykime viską, kas jis per Bend. Apylinkės mums, už centus, siulo..." (Rašyba netaisyta).

Tačiau savo pardavinėjamų prekių komitetas nepaskelbė. Sveikiname PLB III-jo seimo rengimo komitetą, pagaliau kartu su pavasariu atbūtantį. Tik kažin, ar kai kas neprasnausta? Jei būtų pajudėta pavasario pirmomis dienomis ir bandyta kreiptis į skautus, kad priimtų su savo prekėmis į Kaziuko mugę, tai rengimo k-tas tikriausiai būtų savo visas prekes ten išpardavęs ne tik už centus, bet ir už dolerius, nes Kaziuko mugėse prekių beveik visuomet pritrūksta ir skautai surenka nemažas pinigų sumas.

GRAŽUOLIŲ RINKIMAI

Jaunimo Metais lietuviai, kaip ir kitos tautybės, buvo sujudę rinkti gražuoles - lietuvaites įvairiose kolonijose ir po vieną savo apylinkėje išrinktą siųsti į pagrindinį "Miss Lithuania" rinkimą Jaunimo kongrese Chicagoje.

Ir šiais metais PLB seime New Yorke bus renkama gražuolė lietuvaitė. Tokie rinkimai, kuriuose dalyvauja tik kelios atėję kandidatės, negali atstovauti visų gražių, tautiškai susipratusių ir talentingų lietuvaičių, todėl visuomenė jais piktinasi. Juo labiau atsiranda neapykanta mergaitėse.

Koks tų rinkimų tikslas? Kokia nauda ir kam? Amerikoje gražuolių rinkimai tarnauja bizniui, kai kam krauna kapitalą, o lietuviams tē-

ra vienintelė nauda, kad "miss Lithuania" nuotrauką išideda amerikiečių laikraštis ir tuo ji, kaip sakoma, nemokamai išgarsina Lietuvos vardą svetimoje spaudoje. Tačiau, ar toji nau da atsveria neigiamas puses, tektų pagalvoti. Viena, kad mūsų rinkimai nesigilina nei tiek kiek amerikiečių, kurie jas apgyvendinę kartu įvairiais požiūriais stebi, kai tuo tarpu mūsų rinkimai yra tik momento nuotaikos reikalas. Po to vyksta mergaičių neapykanta viena kitai, pui kybės ir tuštybės lenktyniavimas, neapykanta rinkimų komisijai ir t. t.

Jei mūsų mergaitės pradės rūpintis vien paviršutiniu grožiu, tai ne daug naudos iš jų susilauks tauta bei lietuviybė. Ar nevertėtų rengimo komitetui šį programos punktą dar kartą pasvarstyti ir prasmingiau pagerbti bei įvertinti mūsų lietuvaiteis.

RENGĖJAI IR PARENGIMAI

Praeitą savaitgalį teko aplankyti du gana skirtingus rengimus. Visi tų iškilnių organizatorių patyrę visuomeninės veiklos darbuotojai, ir šį kartą aukoję daug poilsio valandų, kol tokį parengimą suruošė. Viena iš jų žmonių prisirinko pilnutėlę salę, pritrūko net stovimų vietų. Publika kentėjo nuo šilumos ir troškaus oro, nes prikimšta žmonių žema ir maža salė nepakankamai vėdinosi. Nė lengva buvo ir dainininkams prakaituoti. Bet jų pastangas publika didžiai vertinonesibaigiančiais aplodismentais. Po programos buvo šokiai ir bufetas, laimėjimai ir k. Publika linksminosi ir laimingi buvo rengėjai, kad visų metų darbas apvainikuotas pasisekimu ir pelnu, kuris įgalins ir toliau darbuotis.

Tačiau atsirado ir tokių, kurie išeidami sakė: "Einu namo, to 'meno' jau man iki kaklo". Tiesą pasakius, tai nebuvo aukštojo lygio ar meno koncertas, bet vidutinis parengimas, kuriuos dauguma lietuvių mėgsta ir susirenka ne tiek to dvasios peno, kiek susitikti senai matytų draugų bei pažįstamų, pasivaikštinti, pašokti.

Sekančią dieną viena organizacija minėjo 60 metų nuo išikūrimo, 50 m. Lietuvos Nepriklaus-

somybės atgavimo. Pasikaitos truko virš trijų valandų be pertraukos. Nors ir labai gerai akademiškai paruoštos, gyvai perduodamos, bet reikalaujančios įtempto sekimo, smarkiai nuvargino klausytojus. Tuo labiau, kad po tų paskaitų tuoj pat buvo ilgoji programa, taip pat reikalaujanti susikaupimo ir įtempto dėmesio.

Paskaitoje buvo pranešta, kad šioje organizacijoje nepriklausomos Lietuvos metais organizuoto jaunimo buvo priskaityta apie 162 tūkstančiai. Toks skaičius nustebino klausytojus, kurie ėmė dairytis ir skaičiuoti salėje sėdinčius tos org-jos narius, nes jie taip pat savo laiku buvo tame skaičiuje, o salėje pasisekė priskačiuoti ne daugiau porą trejetą dešėtkų narių su iš provincijos atvykusiais atstovais.

Žinoma, daugelis iš narių žuvo Sibiro taigose, kiti pavergtų tėvynėje liko, tačiau didelė dalis pasiekė vakarus. Kilo klausimas, kur jie, nejaugi tikrai tiek apsigyveno didžiajame New Yorke, ar patinęjo atvykti į šį taip reikšmingą savo organizacijos įvykį?

Paklausti rengėjai atsakė, jog jie labai patenkinti šiuo puikiai pavykuriu minėjimu. Nesvarbu kad būtų pilna salė, bet svarbu, kad buvo graži publika -- elitas, nors ir ne mūsų organizacijos nariai, bet daugumoj svečiai. Taip ir liko nesuderinama statistinė teorija su praktika. Svarbu tačiau, kad visi rengėjai patenkinti savo organizacinė veikla, parengimų lygiu ir organizacijų dydžiu.

VARGŠŲ ŽYGIS Į WASHINGTONĄ

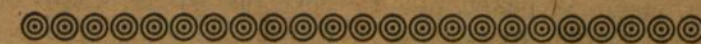
(Atkelta iš 1 psl.)

atlyginamo darbo ir šelpiti reiktų tik daugiau ar mažiau nelaimės ištiktus. Amerika savo gėrovės laipsnio ir pasiekė laikydamosi tos sistemos, tačiau negrai skundžiasi, kad šioje sistemoje jiems nebuvo duota pakankamai progos iškilti. Čia galbūt yra šiek tiek teisybės, bet neatrodo, kad valstybė galėtų šiuo metu užmirti visus kitus savo uždavinius ir visą dėmesį bei lėšas skirti šiam reikalui. Visų pirma padėti galima tik tam, kas pats nori sau padėti.

Richardas Nixonas, atrodo, turi geresnį pasiūlymą vadinamai rasinei problemai negu kiti kandidatai į prezidento nominaciją. Tą problemą, sakė Nixonas, reikia išspręsti siekiant padėti negrams įsigyti daugiau nuosavybės, skatinant juodą kapitalizmą, juodas uždarbības galimybes ir net patį 'black power' -- tačiau pačioje geriausioje to žodžio prasmėje, t.y. siekti tokio laipsnio, kad negrai galėtų didžiuotis esą negrais.

Iniciatyva tokiai programai turi išplaukti iš pačių juodųjų tarpo, kurių dalis dabar Washington'e praktiškai siekia tik pašalpų padidinimo. Žinia, ir juodųjų bandymas įsistiprinti kapitalistiniais metodais gali sukelti daug painiavos. Pav. Chicagos pietinė dalis buvo apsaugota nuo negrų riausių dr. Kingo mirties proga. Ten tvarką palaikė jaunimo organizacija 'Ranger'. Jie ten jau seniau

palaikė tvarką ir išnaikina, nevengdami žudynių, konkurencines gaujas. Tačiau tai daro už pinigų. Svaigalų parduotuvė už apsaugą moka bent 150 dol. į mėtus. Nenuostabu, kad gaujos vadai lieka joje ir pasiekę 30 metų. Jie gyvena labai ištaigingai ir kai kuriais atvejais pralenkia net tokius 'tvarkos išlaikytojus' kaip Al Capone ir kitus italų kilmės 'didvyrius'. Bet tokios 'tvarkos' išlaikymas vistic kaštuojama mažiau negu eilinės riaušės.

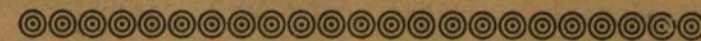

ANTANAS STRAZDAS

Paprastas kaimo katalikų kunigas. Pluoštas dokumentų. Knygą parašė Vincas Maciūnas.

Popieriaus viršelės. Kaina \$2.00.

Gaunama Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103. Arba pas leidėją — J. J. Bachunas, Tabor Farm, Sodus, Mich. 49126.

Tik per Angliją... Pigiau, greičiau, geriau, galima pasiųsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar, jau pats laikas pagyvoti kokią dovanų siuntinėlių sudaryti ir pasiųsti savo giminėms. Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

VASARINIS 1968. 1.

Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3½ jardo vilnonės angliškos labai geros vyriškai eilutei medžiagos, 3½ jardo, vilnonės angliškos moteriškai eilutei medžiagos, 1 terelėno bliuskutė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriškų arba moteriškų geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00.

VASARINIS 1968. 2.

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3½ jardo vilnonės angliškos puikios eilutei medžiagos, stora nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai labai geros rūšies nailoniniai marškiniai, 1 sv. šokoladinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis.

\$75.00.

Taip pat, į betkurį siuntinį galima pridėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė \$4.00, nailoninis itališkas lietpaltis \$10.00, vyriški arba moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00.

BALTIC STORES LTD.,

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Vis dar nepatogu...

Gegužės 3 d. šioje vietoje užsiminėme, kad JAV respublikonų partijos vadovybė, nustatydama savo užsienio politikos metmenis rinkimams artėjant, jau vengia užsiminti apie Baltijos valstybes. Tuo pačiu reikalu pasisako ir Darbininkas savo gegužės 14 d. vedamajame.

Daugelis faktų rodo, kad neatsižvelgiant į mūsų vadovaujančių veiksmų pastangas mūsų bylą įnešti į tarptautinis vandenį su Washingtono pagalba darosi vis sunkiau. Okupacijos nepripažinimo tezė tebegalioja, bet ji kaskart pakartojama tokioje formoje, kad atrodo, jog daugiau ir nebėra ko reikalauti ir visokiais reikalavimais galvų kvaršinti.

Štai neseniai buvo stengtasi ištirti aplinkybes Baltijos valstybių klausimui iškelti JT organizuojamoje konferencijoje Teherane, kur įvairių valstybių delegacijos svarsto pilietinių teisių problemas. Tiek Washingtono, tiek ir kitų sostinių delegacijoms gi aišku ir be paaiškinimų, apie kokias pilietines teises gali kalbėti žmonės, gyveną po okupacijos jungu. Ir vistiek nežiūrint to, Washingtono oficialioji politika šiuo metu vadovaujasi pažūra, kad tarptautiniame forume nekeltini tokie klausimai, kuriems negali būti užtikrintas pritirimas. Valstybės Departamento pareigūnų nuomone, tokie dalykai reikalui gali tik pakenkti, o ne padėti.

Panašaus atsakymo ir susilaukė Baltijos valstybių vadovaujantieji veiksniai, iškėlę Baltijos valstybių problemas svarstymo galimybes Teherano konferencijoje. Girdi, tų delegacijų tarpe, kurios dalyvaus Teherane, nesą pakankamai pasekėjų, pritariančių JAV nusistatymui Baltijos valstybių klausimu. Tokio pasiūlymo iškėlimas, girdi, ir jo nesekmingumas pakenktų JAV pozicijai pasaulio viešumos akyse. Nėgana to, Valstybės Departamento pareigūno J.W. McDonald jr. nuomone, tai kartu pakenktų ir Baltijos tautų siekimams...

Ieškant analogijos, manytume, kad ir mūsų skaitytojams, lygiai kaip kitų Kremliaus komunistų pavergtų tautų žmonėms yra žinomi JAV tikslai Vietname, lygiai kaip žinoma, kas yra to karo opozicijoje. Sutinkant su faktu, kad tarptautinėse konferencijose šiuo metu JAV pozicija ne visuomet laimi, lieka klausimas, su kuria "pasaulio viešumos" nuomone taip skaitomasi, kurios taip baiminamasi ir kuri, pagaliau, lemia JAV vyriausybės politinę linkmę.

Kaip ten bebūtų, iškyla ir kitas klausimas: ar mūsų ir kitų Baltijos valstybių laisvinimo veiksmai būtinai turi remtis vien tik Washingtono parama ir tenkintis vis pagal tą patį korpali pagamintais raštais? Tarptautiniame forume Baltijos klausimą gali iškelti ir kitų valstybių delegacijos, tik kažin kodėl į jas nesikreipiama.

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

A. Merkelis — SMETONA — Monografija	\$12.00
V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
V. Volertas — ŠAMOKSLAS — premijuotas romanas	\$3.50
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
Vytė Nemunėlis — MESKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
J. Juodis — TAUTOS KELIU — paveikslų albumas	\$7.00
Gr. Šimukonienė — SU DAINA — Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS (angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA — PADAVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVINIAMI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00
A. ŠKĖMOS RASTAI I tomas	\$6.00
Dambriūnas, Klimas, Schmalstieg — INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN	\$7.00
P. Tarulis — VILNIAUS RŪBAS — minkštais viršeliais	\$3.00
J. Gliuda — THE SONATA OF ICARUS (Ikaro Sonata — angliškai)	\$5.00

DIRVA.

6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ANGOJE (13)

DE JURE PRIPAŽINIMAS

K.S. KARPIUS

1922 METAI. Sausio 3 d. pranešama kad "pagarsėję" keiksmais kunigai Bumša ir Garmus Lietuvos katalikų "kultūros vajuje" trumpu laiku surinko apie \$17,000 ir iš pirkusių gavo daug Lietuvos Laisvės Paskolos bonų (jų kaina buvo po \$50 ir \$100).

Sausio 9 d. spauda ėmė raginti rimtesnius lietuvius kolonijose užrašyti ir išversti į anglų kalbą kunigų Bumšos ir Garmaus keiksnius ir dergimą kitų lietuvių savo kalbose lankant kolonijas aukoms rinkti, ir įteikti Imigracijos Departamentui su prašymu tuos kunigus deportuoti.

Sausio 27 d. rašoma, kad komunistų renkamos aukos lietuvių tarpe revoliucijai naudojamos jų spaudos ir komunistų agitatorių išlaikymui.

Sausio 30 d. atvyko iš Lietuvos kompozitorius Juozas Naujalis lietuviams koncertuoti.

Vasario 3 d. pranešta, kad Laisvės Varpas pasiekė Kauną sausio 12 d. Jis netrukus buvo įkeltas į Karo Muziejaus bokštą ir pradėtas naudoti apeigoms.

Vasario 6 d. atvyko iš Lietuvos Šaulių Sąjungos atstovas dailininkas A. Žmuidzinavičius. Jam lankant kolonijas, gausiai aukota šauliams. Kai kur jis surengė savo atsivežtų kūrinių parodas.

Vasario 7 d. Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros suvažiavime įsteigta Lietuvių Politinis Išdas tautinės srovės veiklai plėsti, lizdo valdybą išrinkta: pirmininkas Dr. K. Drangelis, išdininkas Dr. A. Zimonas, sekretorius K. S. Karpis. (Metų bėgyje tam išdūi tautinė visuomenė suaukojo virš \$10,000.)

VASARIO 16-tą plačiai minėta 4 metų nepriklausomybės sukaktis. Rinkta aukos šauliams. Viename Amsterdame tą dieną suaukota \$4,336.

Vasario 28 d. spauda cituoja įvykusį pasikeitimą Valst. Departamentui atsinešime į Lietuvos atstovybę. Prie Vileišio ji buvo laikoma jau atitinkamame lygyje, gi prie Čarneckio pradėta minėti "taip vadinama Lithuanian legation".

Kovo 3 d. pranešama, jog Amerikos žydai pasiuntę į Lietuvą 24 milijonus markių Lietuvoje žydų prekybos atgaiviniui.

Kovo 7 d. atstovo Čarneckio sumanymu New Yorke įsteigta Amerikos Baltijos Draugija iš latvių, estų ir lietuvių, nors veikė anksčiau įsteigta draugija su ketvirta tauta, ukrainiečiais.

Kovo 8 d. atvyko iš Lietuvos Seimo atstovai kapitonas L. Natkevičius ir B. Žygelis, valstiečių-liaudininkų igallotiniai, rinkti aukoms ir daryti pranešimus apie padėtį Lietuvoje.

Kovo 17 d. paskelbta apskaičiavimas, jog į Lietuvą, kai tik atsidarė keliai, grįžo apie 20,000 lietuvių. Jie parvežė

Lietuvai daug milijonų dolerių, pirkosi ūkius, dvarelius ir net dvarų centrus. Daugelis sutiko įvairių klūdčių ir apsunikinimų, nesant rimto įstatymo kaip su parvykusiais elgtis. Sunkumus panešę Amerikos piliečiai net grįžo atgal.

Kovo 20 d. Chicagos Lietuvių įprašytas, Illinois kongresmanas Sa-bath įnešė Kongrese dar vieną rezoliuciją Lietuvos pripažinimo klausimu.

Kovo 21 d. paaiškėjo spaudoje, kad rengiant Vasario 16-tos minėjimą, katalikų srovė daug kur tą dieną boikotavo; jie taupėsi dar savo rengiamai vadinamai tautos šventei Šv. Kazimiero dieną kovo 4-tą.

Kovo 24 d. pradėta visame krašte rinkliava "Sovietų Rusijos Draugijos" vardu surinkimui milijono dolerių "badaujantiems šelpiti". Lietuviams buvo nustatyta surinkti \$10,000. Spaudoje buvo pabrėžta, kad žydai ir rusai lietuvių skaito "duosniais ... ir kvailais". (Vėliau paaiškėjo, kad surinkta apie \$600,000, pinigai panaudoti komunistinei spaudai ir agitatoriams išlaikyti šiame krašte.)

Kovo 28 d. katalikų spaudoje pasklido šmeižtų ir prakalbų ardymo vėjus prieš kolonijas lankančius Natkevičių ir Žygelių. Worcester, Mass., miesto valdybai jiedu buvo įtarti "komunistais". Komunistai juos irgi šmeižė, vadino "ubagais" ir t.t.

Kovo 31 d., lietuviai komunistai, bendru įsakymu visų tautų komunistams, ėmė griauti iš vidaus draugijas, arba užgrobti; stengėsi pakeisti vardus tokių draugijų kaip D.L.K. Vytauto, Kęstučio, Algirdo, Gedimino, Kudirkos; jų buvo veik kiekvienoje didesnėje kolonijoje.

Balandžio 18 d. vėl kilo reikalavimai, kad katalikų Tautos Fondas paskelbtų kas atsitiko su tam fondui susijusiomis aukomis šauliams, nes daug kas aukojo per tą fondą. Pasirodžiusioje knygoje "Idėja ir Darbas" nebuvo paminėta gavimas aukų siųstų šauliams per tą fondą.

Bal. 18 d. kun. Česaičio redaguojamas Draugas nr. 106 pradėjo nešvartą propagandą prieš kapt. Natkevičių, kartu veldamas ir "Geležinio Vilko" organizaciją.

Gegužės 19 d. pranešta, kad Chicagos Lietuvių Taryba, negalėdama pakęsti klerikalų svečių atkaklių kolonijų ir lietuvių demoralizavimo kreipėsi į Imigracijos Biurą Washingtono patakdama deportuoti kunigus Bumšą, Garmų ir Česaitį ir su jais jau minėtą Seimo atstavą Miką Bagdoną.

Geg. 19 d. Lietuvos atstovybė atleido iš pareigų antrą sekretorių, tautininką Praną Rimkų, jo vieton paskiriant

kun. F. Kemėšį.

Birželio 6 d. socialistų laikraštis Keleivis vis dar primindinėja, kad "Lietuvai reikia jungtis su didžiąja Rusija".

Birž. 6 d. Cicero, Ill. klebonas, patenkintas kalbėtojais Bumšais, Garmais, Bagdonais, įteikė miesto valdybai pareiškimą, kad nebūtų leidžiami kalbėti Natkevičius ir Žygelis.

Birž. 17 d. New Yorke įvykusiame Lietuvių Piliečių Sąjungos (renkančios Lietuvos išdui po \$3) suvažiavime svarstyta atstovo Čarneckio reikalavimas tą organizaciją likviduoti. Jai vadovavo tautinės srovės žmonės. LPS nutarė tęsti savo darbą toliau.

Birželio 24 d. pradėta "Aukso-Sidabro Fondo" vėjus rinkimui daiktų ir pinigų Lietuvos valdai paremti. Surinkta apie \$15,000 vertės.

Liepos 11 d. cituojama nepasiekę tikslo kun. Laukaičio rinktos aukos Vilnijos lietuvių švietimui. Pargrįžęs, tūkstančius dolerių išdalinęs katalikų įstaigoms Lietuvoje. Taipgi skelbta, kad Tautos Fondas, surinkęs Vilniaus krašto lietuviams virš \$5,000, sunaudojęs katalikų srovės reikalams, o Lietuvos Universitetui tik --

septynis dolerius.

Liepos 14 d. paaiški vėl lenkų užvesta propaganda prieš Lietuvą amerikiečių spaudoje. Visuomenėje kilo pasipiktinimai, kodėl atstovybėje sėdėdami Čarneckis, Mastauskas ir kun. Kemėšis nesiima jokių žygių prieš tai.

Liepos 15 d. Lietuvos atstovybėje Čarneckis paskelbia kun. F. Kemėšio paruoštą planą "registruoti Lietuvos piliečius Amerikoje, rinkti iš jų po \$10 mokesčio metuose". Tas planas apėmė ir siūlymą neileisti grįžti į Lietuvą tuos, kurie nesiregistravus ir nemokės po \$10. Tas iššaukė protestus ir lietuvių labai suerzino. (Tam buvo siūlyta likviduoti pirmesnę LPS rinkus po \$3.)

DE JURE PRIPAŽINIMAS -- VISA GARBĖ ČARNECKIUI!

Liepos 19 d. atstovas Čarneckis sukviėtė į Washingtoną Lietuvos Laisvės Paskolos stočių vadų suvažiavimą. Atvyko tik 15. Prie jo, L.L. Pas-kolos bonų buvo parduota visai mažai. Pasitarimuose kilo ginčų dėl kun. Kemėšio peršamos naujos registracijos ir \$10 metinio mokesčio.

Buvo gauta pasimatymas su prezidentu Hardingu. Kalbėtojas buvo tūlas adv. Miller, jis įteikė prezidentui prašymą pripažinti Lietuvą.

(Nukelta į 4 psl.)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

RANKRAŠČIAMS ĮTEIKTI DATA:

1968 M. GEGUŽĖS 31 D.

Šiais Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukaktuviais metais mėcenatas SIMAS KAŠELIONIS DIRVOS novelės konkursui skiria dvi premijas: I — 300 dolerių ir II — 150 dolerių.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą ir turinį patiems pasirinkti, tačiau šiais sukaktuviais metais premijuojamos novelės turėtų būti patriotinio pobūdžio literatūriniai kūriniai.

ILGIS. Novelės rankraštis turi būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimties pagal novelės siužetą ir meninę vertę.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai turi būti paruošti tik rašomąja mašinėle ir pasirašyti slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdamos voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

LAIKAS. Paskutinė konkursiniams rankraščiams įteikti data: 1968 m. gegužės 31 d.

JURY KOMISIJA. Sudaryta iš trijų asmenų, ji visiškai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateiktų novelių nepremijuotina, premijos ar premija šiais metais neskiriama, perkeliama į ateinančius metus ir panaudojama greta eilinės ateinančių metų premijos.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui ar laimėjusiems autoriams 300 dolerių ir 150 dolerių premijos bus įteikiamos 1968 metų rudenį. Konkurso skelbėjas Dirvos laikraštis turi teisę premijuotąsias noveles be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autoriai gali premijuotąsias noveles spausdinti antruoju leidimu arba jų siužetais rašyti dramas, poemas ar romanas.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (27)

BRONYS RAILA

"POLITINĖ LOGIKA"

Trys vaizdeliai – paryškinti, papildyti ir patvirtinti tam, kaip Maskvos ir lietuviškų janičarų galvojamu reikia suprasti 1940 m. Lietuvos okupaciją ir prijungimą prie Rusijos.

Buvęs ilgametis Kremliaus provincijos Lietuvoje "prezidentas" Justas Paleckis parašė ano laikotarpio savo atsiminimus Rusijos bolševikų žurnale "Voprosy istorii" (6 ir 7 nr., 1967). Jis ten liudija istoriją, kurios tris akimirksnius čia pacituosime.

Kaip srautas sukunkuliavo

Pasirodo, iš anksto buvo žinoma, pagal koki scenarijų bus vaidinama.

Paleckis rašo: "Pogrindyje ėjęs "Tiesos" laikraštis dar 1940 m. pavasarį rašė, kad liaudies masių kovai stiprėjant, dvarininkų ir buržuazijos vyriausybė bus neišvengiamai nuversta ir bus sudaryta liaudies vyriausybė. Plačiosios masės, kurios telkėsi apie Lietuvos komunistų partiją, gerai suprato jos iškeltą šūkį kovoti už liaudies interesus už demokratiją. Lietuvoje brendo revoliucinė situacija. Į dienvartę iškilo klausimas, kad būtų atkurta Tarybų valdžia, kurią reakcija pasmaugė 1919 metais, remiama užsienio imperialistų. Artėjo momentas, kai lietuvių tauta galėjo tikėtis, kad ją tiesiogiai parems broliškos SSSR tautos, nuokerių ji buvo smurtu atplėšta prieš dvidešimt metų!..."

Pasirodo, Lietuvos nepriklausoma valstybė ir prez. A. Smetonos valdžia buvo ne iš šalies sužlugdyta, bet pati sužlugo.

Paleckio temperamento žodžiais tarant, "... sužlugo prakeiktas fašistinis režimas. Visa pažangioji Lietuvos visuomenė džiugavo. Mes, šventiškai nusiteikę, sveikinome vieni kitus. Per radiją buvo paskelbtas armijos vado V. Vitkausko įsakymas, kad duotas sutikimas įvesti papildomas (rusų kariuomenės) dalis į tarybines karines igulas ir kad 15 valandą jos pradės žygiuoti. Buvo duotas nurodymas sutikti sąjunginius dalinius kopagarbiausiai!..."

Pasirodo, kad sovietinei kariuomenei vasarą užėmus Lietuvą, tuoj prasiveržė "pavasario srauto" kunkuliavimas.

Tą srautą Paleckis rusams liudija viso savo stambaus poetinio talento žodžiais: "Mus džiugino audringai sukunkuliavęs naujas Lietuvos gyvenimas. Žmonės didžiulėmis miniomis, su raudonomis vėliavomis ir plakatais, revoliucinėmis dainomis ir šūkiu išėjo į gatves ir aikštes... Kilo gailalėnės demonstracijos: darbo žmonės sveikino laisvę, reikė draugiškus jausmus broliškajai tarybinei liaudžiai, šlovino Komunistų partiją. Lūžo reakcijos ledas, kuris ilgai laikė sukaustęs lietuvių tautos gyvenimą, prasiveržė ilgai lauktas pavasario srautas!..."

"Istoriškai teisingas kelias"

Kaip matyti iš šių kelių sakinių, Paleckio iškalbingumas ir žodynas toks, kad jeigu nežinotum, jog čia rimtai rašoma istorijos mokslų žurnalui, tikrai manytum skaitęs Zoščenkos humoreską. Panašaus pobūdžio ir visi tolimesni jo liudijimai apie Lietuvos sovietizaciją ir draugišką prisijungimą prie broliškų tarybinių nacijų.

Buvęs ilgesnį laiką Paleckio pavaduotojas "aukščiausios tarybos prezidiume" taigi, "viceprezidentas" J. Baltušis tą patį kunkuliuojantį srautą išreiškia vienu sakiniu, nesivargindamas ilgais merais, trumpai ir filosofškai: - "Lietuvių tauta pasirinko vienintelį istoriškai teisingą kelią ir eina šituo keliu!..."

Nors iš rašytojo nereikalaujama būti filosofijos teoretiku ir politinių mokslų daktaru, bet man labai gaila, kad jo marksizmo ir dialektinio materializmo kursas tebėra taip silpnai išeitas net per 25 metus. Jis gi turėjo išmokyti pagal Marksą žinot, kad nei pavienis žmogus, nei tauta sau "istorinio kello" nepasirenka, kaip kam ant seilės užėina, bet žmogui ir tautai kelią parodo ir apsprendžia pirmiausiai ekonominų sąlygų raida ir materialinė bazė. Ir būtų dar tiksliau, jei pridėtume detalę Lietuvos atžvilgiu, kad čia istoriniam keliui pasirinkti dar turėjo nemažai reikšmės ir karinė pasipirtis iš Rusijos.

Be to, kokie paraliai sukurstė Baltušį vartoti tokią simbolišką, mistinę, beveik smetoniškai buržuazinę ir šovininę frazeologiją: - "Lietuvių tauta pasirinko" (!)... Mes, vyresnieji, savo akimis matėm, Baltušis su Paleckiu taip pat matė ir kompartijos istorinės brošiūros neneigia, kad Lietuvos voldemarininkai ir tautininkai to kelio nepasirinko, buvo griežtai prieš, nepasirinko nei liaudininkai, nei krikščionys demokratai, nei socialdemokratai, nei gausybė nepartinių patriotų, kuriuos visus krūvon sudėjus gautume triuškinančią tautos daugumą. Ne, juos reikėjo nušluoti, areštuoti, tremti, šaudyti, - vienu ar kitu būdu nurinkti.

Dar suprasčiau, jei aukštas sovietinis pareigūnas komunistas saktų, kad kelią į komunistinę santvarką ir prisijungimą prie Rusijos pasirinko klasiniai susipratę Lietuvos darbininkai ir darbo valstiečiai po to, kai kompartija jiems jį parodė ir Maskva nurodė. Nors tai įneštų nedaug tikslumo ir aiškumo, liktų tas pats šlubas melas, bet bent stilius būtų "marksistiškesnis".

Smurtas atplėšiant ir prijungiant

Paleckio poezija man labiau patiktų. Iš tikrųjų ji aiškesnė ir logiškiau išdėstyta. Jovai perkošus per rėtį, Paleckis esminiuose punktuose konkrečiau pavaizduoja Lietuvos valstybinės nepriklausomybės ir laisvės galo pradžią.

Jokia "revoliucinė situacija", žinoma, anuo metu Lietuvoje nebrendo, bet sovietų karines igulas įvedus, buvo daug kam jau aišku, kad nepriklausomybės pabaiga nebetoli ir kad esamoji vyriausybė "bus neišvengiamai nuversta". Lietuvą okupuos raudonoji armija ir prijungs prie Sovietų Rusijos, nuo kurios lietuvių tauta prieš 20 metų "buvo smurtu atplėšta". Sovietų okupacinę kariuomenę įsakyta sutikti "ko pagarbiausiai". O tada kilo "visuotinis entuziazmas", kuris netrukus baigėsi tuo, kad A. Sniečkus "pasiūlymu" rusų okupuota Lietuva buvo "demokratiškai" prijungta prie Rusijos.

Dviem žodžiais tarant, Lietuva nuo Rusijos 1919 m. buvo "smurtu atplėšta", o 1940 metais vėl "smurtu prijungta". Kalbėti apie kokią kitą šių įvykių logiką, klijuoti filosofiską vilnų pamušalą ar sakyti, kad "lietuvių tauta pasirinko vienintelį istoriškai teisingą kelią", yra ne tiek juokinga, kiek daugiau negu paika. Nei lietuvių tauta to kelio rinkosi, nei jis buvo vienintelis, nei istoriškas, nei teisingas. Tai tik nuogliausias stipresniojo jėgos ir smurto aktas prieš silpnosios teisę gyventi laisvai ir nepriklausomai.

Tas "istoriškai vienintelis kelias" prasidėjo be pasirinkimo tarp hitleriškai staliniškų gangsterizmo. O "teisingas" jis, žinoma, todėl, kad Maskva dar kartą galėjo užgrobti Pabaltijį. Dėl to jis reiškia Lietuvos išgelbėjimą, laisvę ir šviesų rytoj!...

Kur laka, tam loja

Kai skaitai ar girdi tokius imperialistinio Kremliaus įnagių ir batlaizių aiškinimus, darosi labai gaila, negu pikta. Matyt, tikrai daugelis žmonių neišvengiamai privalo virsti aplinkybių vergai. Jie turi ir net patys stengiasi ko garsiau loti tam, kurio kieme laka.

Nei graudu, nei pikta, o greičiau keista ir nyku, kai tokius pat tvirtinimus girdi iš lietuviškos kilmės komunistų Amerikoje. Na, bet čia, sakykim, yra ideologijos, įsitikinimų "neišvengiamo istorinio kello" momentai.

Bet kai apie Lietuvos raudonųjų kvieslingų "politinę logiką" pradeda kalbėti, pavz., ir toks Vytautas Širvydas, per pastarus metus gamybingiausias Brooklyno "Vienybės" "senior editor", tai neišvengiamai imi klausiti: nejaugi ir jis nebeturėtų savo kiemo, nejaugi ir tokiame savo buizos trūksta? Šis "draugas", vos vieną kitą mano rašinį paskaitęs, "Vienybės" 1968 m. kovo 15 d. numeryje irgi tuoj šoksta praversti palyginimą, kad - "... dabarties sąlygose, politinė logika Baltušis nepalyginamai aukštesnis už Railą!..."

Na, kur tau nebus aukštesnis! Kokios sąlygos tokia ir logika. Kažin kokios sąlygos dabar apsprendžia Širvydo "politinę logiką"?

valstybėms pirmutinį atstovą Evan E. Young.

Liepos 29 d. išvyko atgal į Lietuvą kitų srovių spaudoje pagarsėjęs "koriko" vardu kun. Garmus.

Rugp. 4 d. vėl pradėta katalikų spaudoje nekinimai buvusio pirmutinio atstovo Jono Vileišio ir kitų lietuvių, kurie per keturis metus didžiausiomis pastangomis dirbo gavimui Lietuvai de jure pripažinti. Už de jure pripažini-

nimą visą garbę katalikų spauda priskyrė tik Čarneckiui. (Čarneckis atvyko 1921 m. birželio 4 d.).

Rugp. 25 d. Chicagoje, kelių tūkstančių lietuvių susirinkime, išnešta Lietuvos vyriausybei protestas prieš tą Čarneckio-Kemėsio projektą rinkti iš Lietuvos piliečių po \$10 ir nesiregistravusius neįsileisti į Lietuvą. Protestai rengta daugelyje kolonijų.

Rugs. 26 d. spaudoje

JONAS AISTIS

PRAEITIS

Ir mūsų praeitis, lyg neišmatuoto gylio šulinys, kurio gelmė tik spindinti žvaigždė, Už amžių amžių ir už miriadų mylių Per amžius tuo skaisčiu akimirksniu žydės...

Gili ir mistiška, lyg tolimas Egiptas, Iš mirties ir kasdienybės dulkių išplėsta, Lyg švytintis svaiginančios mastabos kriptoj Dievaitės gymis su meilės jungu ir našta...

Te žodžiai akmenėliais ton gelmėn nukrinta Ir tenuskamba pasikartojančiais aidais, Kur stovi ji taip amžinybės prirakinta Atminimais spindinčiais ir dangiškais veidais!

Te laikas bėga, te pasaulio veidas keičias, Te siaubas ir negandas atrieša su griausmu — Yra dienų ir amžių amžinybės skaičius, Yra pradžia ir galas ir džiaugsmo ir skausmų,

Kurie į praeitį, lyg neišmatuoto gylio šulinį, dugnu it spindinti mažą žvaigždę Įkris, ir amžinybė už miriadų mylių Tuo vienu negestančiu akimirksniu žydės!...

pranešta, kad Chicagos lietuvių delegacija apsilankė Washingtono padėkoti prezidentui Hardingui už de jure pripažinimą. Prie įteiktų gėlių buvo parašas: "Lithuanians living in America".

(Warren G. Harding 29-tas prezidentas mirė rugp. 2 d., 1923 m., prezidentavęs du metus ir 5 mėnesius.)

Rugsėjo mėnesį daugelyje stambesnių kolonijų lietuviai minėjo 600 metų Vilniaus įsteigimo sukaktį.

Spalio mėn., pabėgęs iš Sovietų "rojaus" buvęs komunistas, V Mišūnas, pareiškė: "Visur tas pats velnias".

Spalio 24 d. išvyko Pabaltijo valstybėms naujas Amerikos atstovas Frederick Coleman.

Spalio 28 d. išvyko atgal į Lietuvą kapt. L. Natkevičius. (B. Žygeilis jau buvo išvažiavęs liepos 15 d.).

Lapkr. 14 d. Lietuvos Gynimo Komitetas rašo gavęs iš amerikiečių au-

komis apie 5,600,000 aukšinių.

Lapkr. 17 d. iš Lietuvos atstovybės Washingtono atleistas adv. M. Šlikas, paskirtas ankstyvesniais susitarimais, už nepataikavimą katalikams. Kartu paplito žinios, kad Čarneckis būsiąs valdžios atšauktas į Lietuvą. (Jis buvo atšauktas 1923 m. rugs. 20 d.)

Gruodžio 9 d. atvyko iš Lietuvos Seimo narys socialdemokratas K. Bielinis.

Gruodžio 9 d. žurnalas "Current History" išspausdino angliškai išverstą Lietuvos konstituciją.

* GERAJ INFORMUOTAS U. S. News & World Report žurnalas plačiai jį skaitantiesiems apie taikos derybas Paryžiuje duoda tokią nedidelę, bet įspėjančią santraukėlę -- "Kai JAV pastebės, kad neįmanoma pažanga ir kad derybos naudojamos tik tam, kad sustiprinti priešo jėgas Vietname, bombardavimas vėl bus atnaujintas ir karas eis iki pergalės. JAV žygiu ilgą kelią iki taikos, bet neišduos savo sąjungininko".

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2808 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje pagaiduojamų prekių labai priimamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

Priimami užsakymai automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų ir t. t.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą. Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

DE JURE PRIPAŽINIMAS...

(Atkelta iš 3 psl.)

suaukojo apie \$2,500.)

LIEPOS 27 D. Washingtono vyriausybė suteikė de jure pripažinimą Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Lietuviai visoje kolonijose iki rudens rengė džiaugsmingas demonstracijas; prezidentui Hardingui ir Valst. Departamentui pasiūsta daugybė padėkų. Liepos 28 d. Valst. Departamentas paskyrė tyti lietuvių visuomenė Lietuvai ir Pabaltės

KŪRYBA IR MOKSLAS

DVASIOS DIEGAI

DAIL. VLADOS STANČIKAITĖS
- ABRAITIENĖS KŪRYBOJE

(ISPŪDŽIAI IŠ PARODOS TORONTE)

Dail. DAGYS

Senai, labai senai -- prieš karą kokiame tai vaikų knygutėje teko matyti ant stogo betupinčias nuo žiemos šalčių pasipūtusias varnas. Jos buvo taip gyvai nupieštos, kad įsmigo ir pasiliko mano atmintyje, nors jų autorės niekada nepažinojau. Tai buvo dail. V. Stančikaitės iliustracijos. O dabar gi po tiek metų pamačiau nebe jos iliustracijas, bet gausią tapybos parodą.

Pirmu žvilgsniu perbėgus paveikslus, jie susirikiuoja į dvi skirtingas grupes: į realybės siekiančius vaizdus ir surrealistines vizijas, kur idealizuojama, stilizuojama; kur gamta paverčiama simboliais, o kar-

tais net abstraktiniais ženklais.

Realieji paveikslai rodo rimtą studijavimą, kruopštų darbą, siekiantį galutinio darbų išbaigimo, be jokių pripuolamumų. Jie daugumoje yra didžiausi savo formatu ir daryti aliejiniais dažais. Keletą jų čia paminėsiu.

"Vaidyla" -- pats žymiausias ir išpūdingiausias šioje parodoje. Atrodo, autorė čia daugiau sia susikaupė ir stengėsi parodyti visą savo galią. Ir tikrai -- ji gali dirbti. Gal pati dail. V. Stančikaitė pasitikėdama savo jėgomis pasirinko taip sudėtingą ir sunkų motyvą, bet jame nepaklydo. Kompozicijos pa-

grinde -- trys figūros apie centrą. Joms judėsi ir erdvę tarp jų suteikia kanklių horizontali ir medžio kontūro pasvyrusi vertikali linija. Įtikinantys judėsi, prasmingi akių žvilgsniai, švrios spalvos (kaip visada pas V. Stanč.) ir kultūringa technika suteikia patrauklų vaizdą. Gal kiek pergerai-perryškiai išbaigtos antraeilės vietos, kaip fono toluma ir pirmame plane skrybelė, atitraukia dėmesį nuo centrinų figūrų ir daro paveikslą triukšmingesniu. Bet, matyt, autorė to siekė ir todėl leido į jį triukšmingam vėjui įsisukti.

Kas imasi ir sugeba tokius sudėtingus vaizdus padaryti, -- įrodo savo talentą ir kūrybinį ryžtą. Juk pastarųjų 60-70 metų laike lietuviai dailininkai ypač patepę gal tūkstančius gamtovaizdžių, per paskutinius 10 metų gal kitus tūkstančius abstraktų, -- jie dygsta ir nyksta kaip grybai, gi panašios rūšies kompozicijas, kaip dail. V. Stančikaitės "Vaidila" galima ant pirštų suskaičiuoti. Likimas turėtų jį nuvesti į kokią nors viešą lietuvių būstinę.

"Ruduo" nedvelkia melancholiškai, bet iš jo veržiasi nerimas, nežinios artėjimas, nors jame, lyg pavasaris, alsuoja jaunos merginos. Jo minas -- jų rankos. Žinoma, visiems sunku su jomis.

"Balerina su raudonais batukais" -- jos akademinės tapybos pažiūra: čia nieko per daug, viskas -- ir sultinga tapyse -- tarnauja vienai nuotakai. "Ramunės" -- mažas vaizdelis, bet tikras perlas tarp dail. V. Stančikaitės gamtos kampelių. Jeikitoose jos panašaus žanro darbuose kartais reiškiasi agresyvios formos, tai čia siūbuoja sau lengvai ir ramiai silpnos laukų gėlės. Pirmosios jų maudosi šviesoje, o tolimesnės ilsisi šviesoje šešėlyje ir žiūrovo akiai yra miela kartu su jomis pailsėti. Tai tikri kūrėjos dvasios diegai.

Toliau "Šv. Antanas" su vaikais gamtoje. Palikime jų judėjimą ir veidus, gal ir rankas kaip yra, -- bet rūbus patariu dailininkei pertepi drąsesne ir laisvesne technika, o gilumai suteikti daugiau kūrybinės dvasios. Jūs dabar tikrai tai galite padaryti!

Darbas "Pakelėje" kiek kietokos technikos ir piešinio, bet spalvose jautrus, kaip ir visi Stančikaitės darbai. Taip pat kaip ir daugumos jos figūrinių darbų turi mintį, kurią žiūrovas privalo aiškintis. Matoma -- vėjuotas ruduo, sena belapė obelis, nukritę vaisiai, aplūžęs krepšis pilnas jų -- ir kontrastas -- jauna, liekana, grakšti mergina užsispyrusi lenkia ir taip senatvės palenktą šaką, norėdama nuskinti pasku-

(Nukelta į 6 psl.)

(Nukelta į 6 psl.)

Švėkšnos dvaro vartai. Tolumoje matosi "Genovaitės" vasarnamis. (Mūsų Lietuva IV tomas)

MŪSŲ LIETUVA

Krašto vietovių istoriniai, geografiniai, etnografiniai bruožai. IV tomas. Paruošė BRONIUS KVIKLYS. Lietuvių Enciklopedijos leidykla. 816 puslapių.

Šitame tome jau prieita prie Mūsų Lietuvos sausumos vakarinio pakraščio. Nebėra kame ieškoti varpių, bažnyčių, koplyčių, kaulinių lavoninių. Dabar jau galima, nuo tvirto pasienio pradėjus vakaruose, pasiekti ir paskutinę rytuose bažnyčią, už kurios toliau nebėra lietuviško kelio. Čia išsidraikęs pasienis. Sunku susigaudyti net tokiame kruopščiam ieškotojui, koks pasirodė besas gerbiama Bronius Kviklys. Pirma galėjo atrodyti, kad tas akylasis tyrinėtojas pasimes Lietuvos ir praeities ir žemės istorinėse platybėse. Ir jau bent paimto pradžioje darbo gilumo iki galo neištesės. Ištesėjo, ir dar kaip! Juo toliau, juo, tarsi išsibėgėjęs, ir medžiagos vis daugiau beturįs radęs, tarsi būtų akis "praveizėjęs", vis daugiau pamatydamas, kas leidinyje paminėti būtina. Juo toliau, juo ir skaitytojas nori daugiau. Taip, atrodo, būtų gera dar ir penktajam tomui turimą medžiagą iškelti aikštėn. Juk tiek yra įdomių vietų ir krašto garbingoj istorijoje ir pačios gražiosios gamtos įvairumų ir jos ne vien tolimojoje praeityje, o ir pastaruoju metu šis tas paįvairėjo. Girdima, skaity-

tojai labai pageidautų tokių aprašymų knygų, kur ir "mano apylinkės padangė" būtų išsamiau paminėta. O gal jau iš vieno žmogaus gana. Tegul pramintu keliu mėgina eiti ypač kai kuriais sumetimais linkę pasiknaisioti ir paskelbtų

gausioj medžiagoj. Pamėginkim patys tokio darbo imtis, tuomet neišsišoks mintis ir plunksna nepajudės kabinėtis prie smulksnų. O susilauktume masinančių rašinių savo gimtajam kraštui pažinti.

Ig. Končius

Griežės reformatų bažnyčios griuvėsiai 1940 m. Apačioje stovi grupė Mažeikių šaulių. (Mūsų Lietuva IV tomas)

Minija aukščiau Liepgirių.

(Mūsų Lietuva IV tomas).

Venta prie Kuršėnų

(Mūsų Lietuva IV tomas)

NEW YORKO LIETUVIAMS "GRAŽINOS" BELAUKIANT

J. Karnavičiaus lietuviškoji opera "Gražina", statyta praėjusiais metais Chicagoje, palikone užmirštamą išpūdį. Chicagiečiai vargu ar besulauks kada nors "Gražinos" sugrįžtant į sceną Chicagoje.

Šios operos muziką pasigėrėti turės progos New Yorko ir jo apylinkės lietuviai birželio 2 d. Pažymėtina, kad newjorkiečiai "Gražinos" laukia su ypatingu dėmesiu.

Pasiklausykime, ką apie "Gražiną" kalba Dana Stankaitytė, lietuviams gerai pažįstama solistė, chikagos Lietuvių Operos statymose operose dainavusi pagrindines partijas.

-- Kaip vertinate Chikagos Lietuvių Operos pastangas "Gražiną" pastatyti New Yorke koncertinėje formoje ir ar bus pakankamas išpūdis žiūrovui?

-- Nežinau, ar tikslu būtų tvirtinti, kad "Gražinos" pastatymas New Yorke yra tik Chikagos Lietuvių Operos pastangos. Kiek man teko girdėti, iniciatyva kilo iš New Yorko, bet kiekvieną atvejų tai yra sveikintinas žygis, kuris mūsų sąlygomis ne dažnai gali būti įvykdomas, pasakyčiau, net labai retai.

Koki išpūdį paliks žiūrovui, sunku iš anksto pranašauti. Mano nuomone, turėtų palikti gerą, kadangi "Gražina" daugiau ar mažiau yra chorinė opera, gi chorai paliekami išties, o jie tikrai gražūs.

-- "Gražinoje" dainavote titulinę Gražinos partiją. Kaip ją vertinate dainavimo ir vaidybos atžvilgiu? Ar joje galėjote parodyti pilnai savo talentą?

-- Nors opera ir pa-

Dana Stankaitytė "Gražinoje". V.A. Račkausko nuotrauka

ja. Gal tiksliau būtų pasakyti -- veiksmas sukasi apie ją. Bet nežiūrėję to, vistiek buvo įdomu atkurti Gražinos charakterį, jau vien iš lietuviško taško žiūrėti. Tai buvo pirmoji lietuviška opera, kurioje man teko dalyvauti.

-- Ką galėtumėte bendrai pasakyti apie "Gražiną", lyginant ją su kitomis Chikagos Lietuvių Operos statytomis operomis?

-- Į šį klausimą man sunkiau atsakyti jau vien dėl to, kad beveik visuose Chikagos Lietuvių Operos pastatymuose esu dainavusi, išskyrus "Faustą" ir "Traviatą". Be to, gal tai būtų daugiau kritikų darbas, ne

MARGUČIO JUBILIEJINIS BALIUS

Lietuvių radijo valandėlė "Margutis" Chicagoje, minėdamas savo veiklos keturiasdešimtmetį gegužės 4 d. Motion Inn salėje sukvietė apie 400 svečių ir draugų į suvokiamą balių. Baliaus programai sekmingai vadovavo akt. Z. Kevalaitytė - Visockienė. Nuoširdų sveikinimą ir linkėjimus "Margučio" ateities

veiklai pasakė gen. kons. dr. P. Daužvardis, o vienas iš pirmųjų "Margučio" talkininkų, adv. Antanas Lapinskas idomiai pasakojo apie "Margučio" skaidriasias ir sunkias gyvenimo valandas, apie jo nueitą kultūrinės veiklos kelią lietuvių išeivijoje. Po pranešimo adv. Lapinskas, pakvietęs scenon pianistą Byanską, pravedė keltą dainų, kurias A. Vagnagaitis su "Dzimdizdrimdzi" grupe visose lietuviškose kolonijose Amerikoje dainuodavo. Visa salė dainoms tartinai įsijungė. Šiaprogramos dalį baliaus dalyviai baigė atsistoję ir su dainavę "Margučiu" ilgiausių metų.

Balius pasižymėjo ne vien elliniu pasivažišimu bei pasilinksminimu. Šia proga "Margutis" suorganizavo lengvojo žanro dainų konkursą, skatindamas mūsų jaunimą tobulintis ir pamėgti šią muzikos šaką. Konkurse dalyvavo, berods, 10 jaunuolių. Konkursas įvyko tą pačią dieną, dar prieš balių, Jaunimo Centre. Konkurso jūry komisijon buvo pakviesti S. Adomaitienė, P. Armonas, A. Nakas, V. Stankienė ir B. Pakštas. Jaunųjų grupėje pirmą premiją, 150 dol. laimėjo Dalia Zakaraitė, studijuojanti muziką Illinois universitete, antrą premiją 100 dol. laimėjo Vytautas Nakas ir trečią, 75 dol. -- Gailė Mačiulytė. Pastarieji du yra sol. Motekaitienės studijos mokiniai. Skiriamas V. Nakui premiją, jo tėvas, muz. A. Nakas, jo jūry komisijos pasiūlymo.

Vyresniųjų grupėje (21-25 m.) pirmą premiją 150 dol. laimėjo Viktorija Grigelaitytė, antrą premiją 100 dol. laimėjo

L. Nakutyte (abi laimėtojos Allice Stephens mokinės) ir trečią -- 75 dol. Juozas Aleksišnas, sol. Motekaitienės mokinys.

Po trumpų sveikinimų ir linkėjimų "Margučiu", val. vedėjas Petras Petrutis pakvietė scenon visus šešis pirmųjų premijų laimėtojus padainuoti po vieną dainą. Programos pildytojams akompanavo M. Motekaitis. Publikai dainos patiko ir priėmė jas su gausiais plojimais.

Po to PLB pirmin. Juozas Bačiūnas įteikė laimėtojams premijas. Pažymėtina, kad J. Bačiūnas buvo trečiųjų premijų mecenatas ir įteikė asmeniškai dovanas premijų nelaimėjusiems.

Balius praėjo jaukioje ir kultūringoje nuotakoje. Svečius linksmino Neo-Lithuania orkestras, kurį publika vis daugiau pradeda mėgti.

Bevykdant savo užsibrėžtus planus, prieš pat balių "Margutis" užklupo dar vienas netikėtas darbas -- staigus persikėlimas į naujas patalpas. Šiose patalpose "Margutis" žada įsitaisyti programos perdavimo studiją. Įsirengus savo studiją, nebereikės programos dalyviams kas vakarą važiuoti į ne visai saugią vietą, o organizacijoms ir svečiams studija bus skaitlingiausioje lietuvių kolonijoje. Naujasis "Margučio" adresas -- 2422 W. 67 St. Telefonas liko senasis (GR 6-2242).

Pirmu savo parengimu "Margutis" igijo publikos simpatiją. Tikėtina, kad ir kitas jubiliejinis metų pramogas, įskaitant ir didįjį koncertą, lietuviškoji publika atsilankys su nemažesniu nuoširdumu.

Balius, konkursas ir šikūrimas naujose patalpose nemažai nuvargino inž. Valdą Adam-

DVASIOS DIEGAI...

(Atkelta iš 5 psl.)

tinę obuolių porą, lyg juose surasti savo laimę, lyg nieko nenorėdama palikti kitiems savo pakelėje.

Kita jos darbų rūšis -- tolėjimas nuo tikrovės, tai įvairios vizijos. O jų yra gausu pas dail. Stančikaitę -- kad ji joms net nebeduoda atskirų vardų. Šiuos darbus kartais ji daro aliejiniais dažais, kartais vandeniniais; o ji juos sugeba lieti, kaip ir kiti vandeninių dažų meistrai arba patraukti teptuką lengvai, plačiai ir pasigėrėtina jautriai.

"Vizija" nr. 24, -- pavadinčiau -- gamtos spalvų suradimas. Čia viskas tirpsta, bet nesulieja, daugspalvėse balzganose šviesose, aukštos kultūros tonuose, pasigėrėtina jautriame išmodeliavime. Tik pora tamsesnių, lyg aplūžusių medžių kamienų ar tik jais virtusių kokių dvasių vaizdai, lyg gėlės "Miško karalijoje" kalba kliešančiam vaikui: -- sustok, atleik, pažaisk... Ak daugiau tokios kūrybos!

Kita vizija, sakyčiau: -- žiūrim į jus. Neaišku, -- ar tai du žiedai ar dvi akys, bet tik jauti, kad žiūri išplaukę iš gilumos. Tai nauja kūryba, tai judanti erdvė išreikšta gyvos, aiškos technikos ir ramių tamsių spalvų žaidimu.

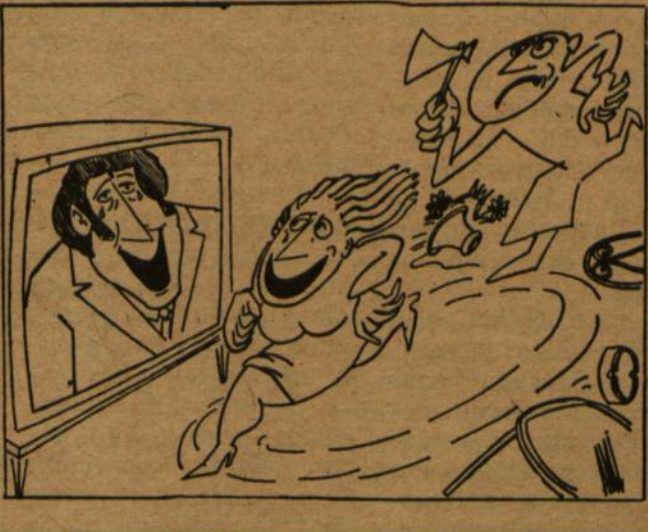
"Visatos dvasia" irgi priklauso prie jos ge-

lų-Adamkavičių (kandidatuojančių į Sanitary District patikėtinus), Petrą Petrutį, Eglę Vilutienę, Matą Naują ir kitus talkininkus.

Juozas Šlajus

Septynių skirtumų galvosūkis

Kopijuodamas piešinį, dailininkas tyčia padarė septynias klaidas. Palyginkit abu piešinius ir bandykit surasti tuos septynius skirtumus.

ryjų vizijų - alegorių. Čia yra daug kuo gėrėtis, daug ko ieškoti ir surasti, ir klausti: -- ar tai mūsų, ar tai manoji lemtis. Ir pagaliau -- kam tos dvi tamsios baltas ašaras liejančios akys?

Darbas "Šiapus miško užuolaidos" rodo, kad V. Stančikaitė moka turimą gamtą išsijoti, sugeba pasirinkti kas gero, reikšmingo, įspūdingo; kas duoda originalią, bet be nusibodusių pretenzijų, kompoziciją, kuo dažnai verčiasi kiti norintieji greitai nustebinti pasaulį autoriai, bet ne jautri kūrėja Vlada Stančikaitė-Abraitienė. Ji ieško prasmės, nuotaikos ir dvasios ir tai suranda, žiūrovui belieka tą turtą

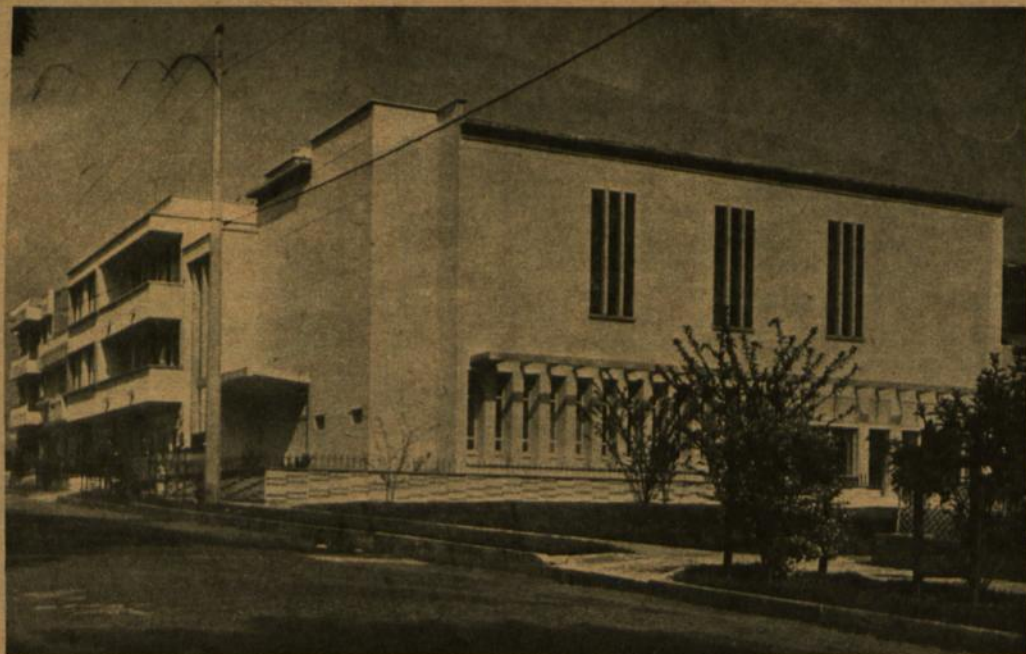
susirasti jos darbuose. Dar pastebėtina labai geras rėmų pritaikymas kiekvienam jos paveikslui.

ĮDOMI KNYGA APIE LIETUVĄ

"Wspomnienia Kowieskie", Leon Mitkiewicz. Lenkų kalba išleista buv. Lenkijos karo attache Kaune knyga apie jo politinių, karinių ir visuomeninių ryšių patirtį po lenkų ultimatumo Lietuvai.

Lenkiškai skaitantiems tai įdomi medžiaga. Knygos apylankas su Vyčiu ant mūsų vėliavos spalvų fono.

Išleido Veritas, Londone. Kaina -- \$7.50. Gaunama Dirvoje.

Lietuvių Centras Medeline, Colombia. Pastatas užaugo lietuvių saleziečių rūpesčiu, vadovaujant kun. M. Tamošiūnui. Pastate yra koplyčia, salė, patalpos mokyklai, jaunimo susirinkimams, butai prieglaudai ir pan. Tai puikus lietuvių centras kultūrinei veiklai plėsti ir ugdyti. Vidaus įrengimai išlaikyti lietuviškame stiliuje.

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vienų metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **ANDRIUS KUPREVIČIUS**, išpildęs programą Baltų d-jos Bostone surengtame koncerte, susilaukė labai šiltos recenzijos latvių laikraštyje "Laiks" (gegužės 15 d.). Recenzentė Mara Eferte jau pradžioje pažymi, kad tai buvusi maloni proga po 10 metų vėl išgirsti Kuprevičių gerai atliktoje ir niuansuotoje programoje.

Recenzentės nuomone, jei Jono Švedo du preliudai, sukurti konvencionalia ir moderniška me stiliuje, nedaug ką tepasakė, Prokofievo kūriniių išpildyme pasigirdo daugiau melodingumo konsonansų, lyrizmo ir net sapningumo. Kuprevičius tuos kūrinius patiekęs giliu įsijautimu, užburdamas dainuojančiu tonu lyriškuose momentuose ir pabaigai su žibėjus virtuoziškumu.

Geriausia gi patikę Chopino kūrinių, kur Kuprevičius nesimetė į "originalumą", kartu patiektoje muzikoje įnešęs daug savo jausmingumo. Kuprevičius patenkino visus, kurie reikalauja iš Chopino kūrinių išpildymo dinamiškos skalės ir elastingo ritmo pojūčio.

• **DR. VLADAS RAMANAUSKAS**, JAV Lie tuvių Bendruomenės Tarybos narys, aktyviai dalyvaujas apylinkės veikloje, 200,00 dol. aukapri sidėjo prie JAV ir Kanados Lietuvių III-sios Tautinių Šokių Šventės rengimo

• **PETRAS MOLIS** iš Mass. gegužės 7-12 d. tarnybos reikalais lankėsi Clevelande ir Warren, Ohio. Aplankė savo bičiulius Akronė ir šeštadienio vakare p. Gedgaudų namuose buvo susitikęs su Clevelando skautais akademikais, padarydamas pranešimą apie šią vasarą įvyksiančią tautinę stovyklą.

V.s. Petras Molis yra Worcesterio skautų tūntuntininkas ir Tautinės Stovyklos atskaitomybės vedėjas.

• **"ŽUVUSIAM BROLIUI GEDIMINUI"**, Dirvos gegužės 17 d. laidoje tilpės eilėraštis buvo skirtas Vietname žuvusiam ir kovose atsižymėjusiam kariui - lakūnui Gediminui Eidukaičiui prisiminti.

Gegužės 19 d. kaip tik suėjo 1 metai nuo jo mirties.

Lakūno G. Eidukaičio tėvai ir seserys su šeima gyvena Clevelande, Ohio.

• **A.A. KOMP. STASYS NAVICKAS**, miręs prieš penkeris metus Clevelande, buvo žmonos Karolinos ir sūnaus Tado Navickų įamžintas Lietuvių Fonde su tūkstančio dolerių įnašu.

PARDUODAMAS pianinas -- Baldwin -- spinet.

Teirautis telefonu LI-1-3677 po 4 val. p.p.

Šv. Kazimiero lit. mokykla praeitą šeštadienį, gegužės 11 d., surengė Motinos dienos minėjimą, kurio programą išpildė mokiniai. Viršuj dalis choro, Apačioje mažieji mokinukai su savo mamytėi paruoštu adresu.

PARENGIMAI CLEVELANDE

GEGUŽĖS 26 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos mokslo metų užbaigimas ir Aukuro Ansamblio koncertas.

GEGUŽĖS 30 - BIRŽELIO 1 D. Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimas ir balius Cleveland - Sheraton viešbutyje.

BIRŽELIO 9 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 30 D. LVS Ramovė rengia gegužinę p. Visockio sode.

RUGPIČIO 11 D. -- Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas gegužinę šv. Juozapo parke.

RUGSĖJO 7 D. Jungtinių Finansų Komiteto rengimas -- koncertas.

RUGSĖJO 28 D. Dirvos rengiamas jaunųjų talentų vakaras.

SPALIO 5 D. Grandinėlės vakaras.

SPALIO 19 D. Lithuanian Village metinis koncertas - balius.

LAPKRIČIO 16 D. L.V.S. Ramovė rengia kariuomenės šventės minėjimą.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **Z. Obelenį** tel. 531-2211.

• **Prieš atnaujindami** savo namą ar automobilį draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami **V. Giedraičiui** tel. 944-6835.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

REIKALINGA MOTERIS lengvam namų ruošos darbui padedant vyr. amžiaus porai ūkyje prie Detroito. Gyventi kartu. Pageidautina kalbanti lietuviškai. Paskambinkit ar rašykite: Mrs. Arthur Sercombe, 16180 Bentler, Detroit, Michigan 48219. Tele. (313) 534-2106. (57-59)

HELP WANTED FEMALE
HOUSEKEEPER

Full time, live in eastern suburb. 5 1/2 days, own room, T.V. On bus line. Congenial home. (57-58) 464-1822

HELP WANTED MALE
PLASTICS MIXER

NO AGE LIMIT
Manufacturer of Plastic Paints Desires experienced conscientious & dependable man for Plastic Paint manufacturer & related operations.
THE G. S. PLASTICS CO.
5201 GRANT AVE.
CLEVELAND, OHIO
216 - 641-6340 (56-58)

KAS ŽINOTINA APIE ORO VĖSINTUVUS

Vasaros karščiai ir drėgmė mus kankina, ypač kada po sunkių darbų negalime naktimis pailsėti. Todėl ieškome būdų, kaip iš kambarių šiltą orą pašalinti. Perka me oro vėsintuvus, tačiau prieš išsigyjant reikia pagalvoti, kad vėliau nereiktų gailėtis išmesto pinigų. Daiktą išgijęs negali krautuvėn grąžinti be rimtos priežasties.

Oro vėsintuvai veikia beveik kaip šaldytuvai, tik jie traukia šiltą orą iš buto ir pagaminę šaltą ipučia. Todėl prieš įtaisant oro vėsintuvą kambarį ar bute, reikia aklina viską uždaryti, kad neįeity iš šalies oras. Langai kuom nors uždengtini, ypač į kuriuos šviečia saulė. Ap link medžiai ar stogeliai virš langų padės daug greičiau atvėsinti namo butą ar kambarį. Patį oro vėsintuvą reikia stengtis dėti į sieną ar langą iš vakarų ar šiaurės pusės. Jei to negalima, tai patartina virš jo uždėti nors mažą plastikinį stogelį. Kokio dydžio oro vėsintuvą išgijti priklauso nuo to, kiek kambarių norime atvėsinti. Naujų namų statytojai turi stengtis įvesti kartu su šildymu ir oro vėsinimą.

Daug kas klausia, ar tikrai oro vėsintuvai išima drėgmę iš kambario, nes kai kurie pardavėjai apgaulingai skelbia, kad tai padeda. Ir mažai suprantančiam apie oro vėsintuvų veikimo principą turėtų būti aišku, kad jie drėgmę tik paverčia šaltu oru. Šaltas oras, atėjęs per oro vėsintuvą padaromas drėgnu, kol sušyla kambarį. Todėl turį reumatizmą, širdies sutrikimus, alsavimo negalavimus, turi vengti oro vėsintuvų. Tada geriau išgijti drėgmei ištraukti vadinamus "dehumidifier" kurie drėgmę ištraukia, ją paverčia vandeniu.

Patartina visiems toki įtaisą išgijti, kurie gyvena rūsiuose ar labai žemuose butuose. Jie nėra brangūs, geresni siekia iki 100 dol. Oro vėsinimą reikia taip sutvarkyti, kad vaikams nekenktų. Niekas neturėtų rengti vaikų kambariuose, nes yra didelis pavojus gauti polio ligai, paralyžiui, bronchitui. Vairai turi bėgioti ir gyventi kuo toliausiai nuo oro vėsintuvų, nes jie sušyla, prakaituoja, o šalto oro banga juos gali greitai susargdinti.

Oro vėsinimo sistema be galo svarbi namie, bet ją išsirengiant reikia laikytis nusistatyto plano. Jei kas turite centrinis apšildymus elektros, labai nedaug kainuotų įrengti prie jų ir oro vėsinimą.

Buto išdėstymas labai svarbus oro vėsinimo sistemai, todėl statytojai turi į tai atkreipti dėmesį. 115 voltų oro vėsintuvams nereikalingi atskiri elektros laidai, nebent būtų labai senas namas, tačiau 220 voltų reikia kad įtaisyti tik elektros inžinieriai -- unijos kortelę turintieji.

Į klausimą ar geriau pirkti 220, ar 115 v. oro vėsintuvą -- atsakymas būtų: jei namas nesunku įvesti 220, tai visad patariu tik 220 voltų, nes jų konstrukcija galingesnė ir daug sutaupoma naudojant. Tačiau tiek pat geri ir 115 voltų nedideliems kambariams. Dar kartą noriu perspėti oro vėsintuvų savininkus, kad nieko

FILATELIJOS KAMPELIS

Antanas Bernotas

(7)

VENGRIJA išleido gražią 8 p. ženklų seriją su žymiausiais operų kompozitoriais ir scenomis iš jų operų. Čia duodame 60 fengų p. ženklą su vengrų kompozitoriaus Bela Bartok scena iš operos "Mėlynbarzdžio pilis".

Bela Bartok (1881-1945) gimė Nagyszentmiklos vietovėje (dabar Jugoslavijoje). Nuo 1893 m. pradėjo mokytis muzikos Bratislavoje, vėliau studijas tęsė Budapešte, 1907 m. tapdamas to miesto konservatorijos piano profesorium. Daug važinėjo po Europą atlikdamas savo fortepijono kūrinius. Nuo 1905 m. su kitu vengrų muziku Kodaly rinko ir klasifikavo vengrų, slovakų, rumunų ir net arabų liaudies melodijas, kurių buvo išleisti keli tomai. Tas melodijas panaudojo ir savo kūriniuose, kurie pasižymi neįprastais ir staigiais posūkiais, taktais ir ritmika. Bartok laikomas vienu moderniosios muzikos kūrėjų. 1927-28 m. jis lankėsi su koncertais Amerikoje, o nuo 1940 metų ir visai čia apsigyveno, tapdamas Columbia universiteto muzikos profesorium, Mirė New Yorke.

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus:

1. Balandžio 4 d. 1 dolerio pašto ženklą, skirtą siųsti paketams užjūrius amerikiečių kariams. Tačiau jis tinka ir kitokiai oro pašto siunčiamai korespondencijai apmokėti. Ženklas pavadintas Airlift.

nedarytų su elektra name be unijisto elektriko. Jei namas sudegės dėl tos priežasties, apdraudus bendrovės jums nieko nesumokės. Labai svarbu, kad ir vielos, ateinančios iš oro vėsintuvo, visad būtų sunkaus tipo, nedėti silpnų jungiklių.

Atsiminkime, kad oro vėsintuvų elektros ke lias yra pavojingas, ir jei kartais po kelių valandų ėjimo patikrinę vietoje rasite labai karštą, tai geriau nors mažam laikui jį išjungti, ypač dažniau reiktų patikrinti senesniuose namuose. O jei kartais pradeda lizdai degimu dvokti, nieko nelaukiant išjungti oro vėsinimą ir šaukti elektriką, nes tas gali iššaukti gaisrą, net po kelių valandų po išjungimo.

Oro vėsintuvai savi ninkams gali tarnauti ilgus metus, todėl prieš išsigyjant labai reikia pagalvoti kokią pirkti. Jei kas neturite savo namo, patarčiau pirkti mažesnius, nes besikilnojančius, o būtinai, susidaro daug keblumų. Vienam name yra tinkamo didumo langai, kituose tokio oro vėsintuvo net neįdėsi. Namų savininkai gali išgijti pagal reikiamus apskaičiavimus, vieną ar du, tačiau jei yra vietos, geriau įrengti sienoje, nes tada atėjus žiemai nereikia traukti iš langų. Ypač senesnio amžiaus savininkams tas sudaro sunkumų.

Bal. Brazdžionis

Kaip generalinis paštų viršininkas Lawrence F. O'Brien pranešė, šis pašto ženklas tinka amerikiečių kariams siunčiamiems paketams užjūrius apmokėti, taip pat dera į Aliaską, Havajus ir Puerto Rico.

2. Gegužės 1 d. -- 6 c. pašto ženklas tema "Parengime mūsų jaunimą". Piešinys -- keturių jaunuolių galvos.

3. Gegužės 15 d. -- 10 c. oro p. ženklas paminėjimui 50 metų sukakties nuo oro pašto tarnybos Amerikoje įvedimo. Piešinys -- senovinis lėktuvas.

4. Gegužės 17 d. -- 6 c. pašto ženklas tema "Įstatymas ir Tarka". Piešinys -- policininkas veda mokinį.

ANTIGUA sala (Karaibų jūroje) išleido keturių p. ženklų seriją paminėjimui 300 metų sukakties nuo Barbudos kolonizavimo. Piešinys: burlaivis ir salos žemėlapis.

Barbudos sala yra pati šiaurčiausia iš Leeward salų grupės ir randasi į pietryčius nuo Puerto Rico. Ji užima 63 kv. mylių plotą, yra žema, apaugusi miškais, derlinga žemė. Gyventojai verčiasi žemės ūkiu ir gyvulininkyste. Salą britai paėmė savo žinion 1628 m., o 1668 m. ten atvyko ir apsigyveno pirmieji kolonistai, 1680 m. Anglijos karalius salą perdėjo Leeward salyno gubernatoriui Christopher Codringtonui, kurio šeimos nuosavybė ji pasiliko per sekančius 200 metų. Po to sala administraciniai buvo prijungta prie Antiqua salų grupės. Vakarų pakrasty yra Codrington vardu pavadintas miestelis (apie 800 gyventojų), o visoje saloje jų gyvena apie 1000. 1922 m. sala turėjo savo atskirus pašto ženklus, o prieš tai ir po to vartojo ir tebevartoja Leeward Islands ir Antiqua kolonijos p. ženklus.

KANADA gegužės 8 d. išleido 5 centų p. ženklą "Tarptautinei Hidrologinėi Dekadai" paminėti. Piešinys vengrų kilmės Prof. Imre von Mosdossy, kuris yra piešęs pašto ženklus ne tik savo gimtajai Vengrijai, bet taip pat Kolumbijai ir kitiems kraštams.

Kanada, kaip žinia, turi labai didelius išteklis gėlo vandens, ežerų, upių ir, tolimoje šiaurėje, ledynų ir sniegynų pavidale, tik visa bėda, kad dauguma jos upių teka į Šiaurės Ledinuosąjį vandenyną ir vanduo tuo būdu palieka nenaudingas. Yra sumanymų laikurias Kanados upes nukreipti į Ameriką, kur labai trūksta gėlo vandens. Kanada yra narys UNESCO (Jungtinių Tautų padalinio), kuris tarp kitko studijuoja ir vandens šaltinius bei jų naudingesnę suvartojimą. Tam padaliniui priklauso 97 kraštai.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **PREL. LIUDVIKAS MENDELIS**, Baltimorės Šv. Alfonso parapijos klebonas, švenčia savo 40 m. kunigystės ir 70 m. amžiaus sukaktį.

Tai iškilius JAV lietuvių dvasininkas, per angliakasio vargus ir kitas kliūtis sugebėjęs prasiplauti ir pasiekti aukštojo mokslo, iškilti katalikų sielovados sluoksniuose.

Kunigu įšventintas 1928 m. Romoje, pirmasis mišias atlaikęs savo tėvų šalyje -- Viekšnių bažnyčioje, grįžo į Baltimorę, kur Šv. Alfonso parapijoje yra sukūręs gražų lietuvių ir katalikybės židinį.

• **MUZIKAS BRONIUS JONUŠAS**, žinomas lietuviškų maršų kūrėjas, pirmosios tautinių šokių šventės dirigentas, parašė III-ajai tautinių šokių šventei maršą, kurį išpildant autorius ir diriguos. Tuo būdu šioje šventėje bus išpildyti du maršai: muz. Br. Budriūno ir muz. Br. Jonušo.

Muz. Br. Jonušas šiais metais švenčia 50-ties metų sukaktį muzikiniame darbe.

• **TĖV. G. SABATAITIS**, S.J. gavo valdžios stipendiją šią vasarą gilininti studijas St. Elizabeths psichiatrinėje ligoninėje Washingtone.

CHICAGO

• "Mūsų Lietuvos" keiturtomio pabaigtuvių vakarą ruošia Akademinio Skautų Sąjūdžio Chicago skyrius, fil. S. Grėbliūno vadovaujamas. Šis rengimas įvyks gegužės 26 d. (sekmadienį), 7 val. vak., Jaunimo namų Chicagoje didžiojoje salėje. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas žinomas geografai Antanas Bendorius iš New Yorko. Meninėje dalyje pasireikš solistė Nerija Linkevičiūtė ir pianistas Alvydas Vasaitis. Visi kviečiami dalyvauti.

• **ONA GRADINSKIENĖ** vadovauja tautinių šokių šventės svečių ir šokėjų susitikimo vakarienos rengimui. Vakarienė ir šokiai įvyks prie Amphitheatro esančiose patalpose, tame pačiame pastate. Patalpose, kuriose įvyks vakarienė, veikia oro šaldymo sistema.

• **ARCHITEKTAS JONAS STANKUS** tautinių šokių šventės rengimo reikalams paaugojo 200.00 dol.

• **DR. P. JONIKAS** prašo pranešti, kad jis neįeinąs į JAV LB Kultūros Fondo Planavimo Komisiją, ir jo pavardė tos komisijos narių sąrašė buvusi paskelbta (š.m. Dirvos Nr. 53) per nesu-sipratimą.

PRANEŠIMAS

METMENŲ VAKARAS įvyksta gegužės 25 d., šeštadienį, 8 val. vakaro, Marquette Hall, 6908 So. Western Avenue, Chicago, Illinois.

Programoje: **JONAS MEKAS** — pagrindžio filmos, poezija. **Mirga Pakalniškytė** — poezija. **Rimas Vėžys** — poezija.

Po programos šokiai, veikės baras.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti ir savo dalyvavimu paremti **Metmenų** žurnalą.

Taip pat maloniai kviečiame **Metmenys** preneuruoti, bei įsijungti į **Metmenų** rėmėjų eilę.

Metmenų administracija: Ramojus Vaitys, 4726 Russet Avenue, Apartment R-109, Skokie, Illinois 60076. Santara-šviesa (sk)

LOS ANGELES

• **LOS ANGELES** birutininkų valdybos sąstatą skelbiant (*Dirva* Nr. 51) buvo netyčia praleista sekretorės Verutės Andrašūnienės pavardė, o išdininkės Janinos Radvenienės pavardė klaidingai atspausdinta. Atsiprašome.

• **LONG BEACH** lietuvių klubas gegužės 4 d. šventė klubo gyvavimo dešimtmečio sukaktį. Programą gražiai pravedė pirm. Br. Morkis. Buvo pagerbta klubo pirmosios valdybos nariai, buvusi pirm. ir dabartinis klubo kasininkas Vincentas Archis, sekretorė Pola Lucas, rengimų šeimininkė Marytė Conrad ir kiti klubo nariai pasidarbavę klubo naudai. Ta proga klubo nariai pareiškė ištoją į Lietuvio Fondą savo įnašais.

Lietuvių klubo dovanos buvo įteiktos skautams -- 50 dol. ir lietuvių Šv. Kazimiero šeš-

New Haveno šeštadieninės mokyklos mokiniai išpildant programą gegužės 5 d. Kairėje dr. E. Vaišnienė.

tadien. mokyklai -- 25 dol. Lietuvių Fondo Tarybos narys ir Vajaus Komiteto pirmin. rašytojas, poetas Bernardas Brazdžionis tarė gražų žodį, ragindamas visus lietuvius įstoti į Lietuvio Fondo narius, nušviesdamas Lietuvio Fondo tikslą.

Meninę programos dalį gražiai atliko solistai St. Klimaitė-Pautienienė ir Kv. Dargis jiems akompanavo muzikas Stasys Kalvaitis.

Minėjime buvo pilna salė svečių, jų tarpe buvo dainininkė Fl. Korsak, kuri daug kartų Lietuvos klubo parengimuose Vasario 16 ir kitomis progomis be atlyginimo atliko meninę programą.

Muzikai grojant linksmiai pasišoko, kas norėjo. D.M.

TORONTO

• **BALTŲ TARYBOS** posėdyje, įvykusiame gegužės 8 d. Toronto latvių namuose, iš lietuvių dalyvavo KLB pirm. A. Rinkūnas. Posėdyje pagrindiniu klausimu iškilo Baltijos valstybių rusifikacijos eiga. Iš posėdyje pareikštų minčių atrodo, kad šiuo metu didžiausias spaudimas vyksta Latvijoje. Tai aiškinama tuo, kad lietuvių atsparumą palaiko religinė jungtis, estų -- tampsresni ryšiai su suomišiais. Tat latviai paimti "kyliai" tolimesnei tų kraštų rusifikacijos eigai nustatyti.

Baltijos tautų savaitė įvyks Toronto nuo birželio 7 iki 16 d.

Baltų Taryba (federacija) jau yra paruošusi 12 psl. informacinį leidinį anglų kalba -- "The Baltic States", tinkamą informuoti kanadiečius. Leidinio jau atspausa 5000 egz.

VASAROTOJŲ DĖMESIUI!

Lietuviškos vasarvietės garsiajame Cape Cod kurorte vilos AUDRONĖ sav. dr. Ed. ir Marija Jansonai praneša, kad vila Audronė Cape Cod šiemet atidaroma vasarajimui nuo birželio mėn. 22 d. ir jau dabar priimami užsakymai.

Kreiptis E. Jansonas, 15 Rosedale St., Boston, Mass. 02124, tel. 288-5999. Po birželio 22 d. tiesiai į vilą Audronė, Mrs. Marija Jansonas 87 East Bay Rd., Oyster-ville Cap Cod, Mass. 02655, tel. 428-8425. (Sk.)

KUR GAUTI JUBILIEJINIŲ VOKŲ

Jungtinis Finansų Komitetas išleido Lietuvos nepriklausomybės penkiasdešimtmečio sukaktį atžymėti vokus ir ženklus, kurie šiais metais turėtų būti naudojami kiekvieno laisvajame pasaulyje gyvenančio lietuvių koresponduojant. Šie ir kiti propagandiniai JFK leidiniai šių metų pradžioje išsiuntinėti LB apylinkių valdyboms bei kai kuriose vietovėse susiorganizuotiems JFK skyriams, kad būtų platinami mūsų visuomenėje.

Paskutiniame JFK posėdyje, kuris įvyko balandžio mėn. pabaigoje paaikšėjo, kad mūsų visuomenei apie JFK leidinius iš spaudos yra žinoma, kai kas teiraujasi net laiškais centriniame JFK komitete, kur galima gauti jubiliejinių vokų ir kitų propagandinių leidinių.

Vadinas, atsakingieji asmens, gavę su dail. J. Subačiaus prasingu piešiniu atspausdintus jubiliejinius vokus, vokams ženklus, propagandinius ženklus klijuotinus ant automobilių, jau bent pora mėnesių laiko pas save, neieškodami būdų savo vietovėj juos patiekti lietuviškai visuomenei. Ar tai įvykdyti labai sunku, artik paprastas apsileidimas? Tikriausiai -- tai abojumas šių jubiliejinių metų požiūriu gana svarbiu savam reikalui.

Anot JFK pirmininko prel. J. Balkūno, Komitetas suplanavo ir išleido čia minimus jubiliejinius -- propagandinius leidinius todėl, kad mano tuo būdu įjungsiąs į Lietuvos Laisvės Kovos Metų talką kiekvieną laisvajame pasaulyje gyvenančią lietuvišką šeimą, kiekvieną lietuvių patriotą, kurio pajamos ne duoda galimybės Lietuvos laisvinimo reika-

DETROIT

• **NIDOS** vasarvietės sezono atidarymas įvyks gegužės 26 d. Asmenys bei organizacijos norin-

NEW HAVEN

LMKF New Haveno klubas gegužės 26 d. YWCA salėje 42 Howe St., rengia koncertą. Programą išpildys smuiku, visiems gerai žinomas smuikininkas I. Vasyliūnas su sūnumi. Šiuo koncertu bus paminėtas klubo veiklos penketis. Šiuo metu klubui priklauso 16 narių. Praeityje klubui pirmininkavo Gražina Matulaitytė -- Rannit, dr. Genovaitė Vėbrienė, dabar antrus metus pirmininkauja dail. Lijolė Židonytė. Klubas be mažesnių kultūrinių parengimų yra suruošęs po vieną koncertą metuose. Koncertai aukšto meninio lygio ir vieningai kolonijoj. Nors šie koncertai, beveik išimtinai, tik nuostolius duoda, klubas rankų nenuleidžia, nes savo veikloje koncentruojamasi lietuvių kultūros puoselėjimu.

New Haveno lietuviška mokykla, gegužės 5 d. suruošė Motinos dienos propagą rengimą. Žmonių į parapijos salę prisirinko daugiau negu buvo tikėtasi. Programa nebuvo teatralinio pobūdžio, bet daugiau buvo panašu į egzaminus. Mokiniai pasirodė ką yra išmokę lietuviškojo mokykloje ir kokia jų lietuvių kalba. Didžiausia atrakcija buvo patys mažiausieji 4-9 metų, dr. Elonos Marjosiūtės -- Vaišnienės grupė. Kiekvienas dainuojamas ar deklamuojamas žodis aiškiai buvo tariamas ir jiems visiškai suprantamas. Mok. Dalės Mackevičiūtės -- Baker grupė 7-12 metų bendrose dainose, deklamavime ir "gėlėse" paminėjo Motinos dieną. Vyriausia 11-15 metų grupė, Gintarės Ivaškienės mokiniai dainavo, skaitė Pilėnus, Čigono ir lietuvių sapną, o Vaiva Vėbraitė skaitė pačios aprašytą savo motinos gimtinę.

Po programos svečiai vaikai ir tėvai buvo pavaišinti. Vaišės paruošė J. Kronkaitienė ir T. Strimaitienė.

Gegužės 24 d. vakare, mažoj parapijos salėj šaukiamas tėvų -- mokytojų paskutinis ir labai svarbus susirinkimas. Nuo šio susirinkimo priklausys sekančių metų mokyklos buvimas. Šie mokslo metai baigiami birželio 15 dienos pamo-komis. (al)

tieji praleisti dieną pavasariškoj gamtoj prie gražaus Lobdell ežero, Linden, Mich. kviečiami atvykti. Įvažiavimas neapmokamas.

A. A.

ALFONSUI PLIENAIČIUI

mirus, jo motinai ONAI, broliui JONUI, BASČIAMS, PUTERIAMS ir visiems giminėms gilią užuojautą reiškiamo

J. Vaitkus
J. Stanaitis

Uoliai lietuviškų reikalų rėmėjai,
Maironio Parko savininkei

ELENAI KAUSĖVIČIENEI

su šeima, jos mylimam Tėveliui Lietuvoje mirus, reiškiau gilią užuojautą

Kazys Adomavičius,
Worcester, Mass.

CH. DAUBARO.

akordeono virtuozo plokštelė (stereo)

LIETUVOS AIDAI

gaunama Dirvoje!

Kaina -- 5 dol.

Įsigykite ar užsisakykite per
Dirvą (6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103).

Čia pat galite įsigyti ar užsakyti Kanadoje išleistą plokštelę **Lietuva Brangi** (5 dol.).